

Woensdag 16 Juni 2021

Inhoud

- 1) **'We moeten leerkrachten met álle leerlingen leren om te gaan' Knack - 16 Jun. 2021 - Pagina 54**
De meeste Vlaamse leerkrachten hebben weinig voeling met leerlingen met een migratieachtergrond. Daarom moeten lerarenopleidingen hun studenten beter coachen om les te geven aan een superdiverse klas.
- 2) **Het echte drama van CD&V? Ze leert nooit uit haar fouten De Standaard - 16 Jun. 2021 - Pagina 33**
Na elke crisis pikken de christendemocraten de draad weer op. Maar ze stellen zichzelf nooit echt grondig in vraag, merken Steven Van Hecke en Dries Deweer.
- 3) **'Er is een stille ramp in de maak' Knack - 16 Jun. 2021 - Pagina 80**
Kinderen worden minder erg getroffen door het coronavirus dan volwassenen. Toch kunnen ook zij door de socialeafstandsmaatregelen met mentale en andere gezondheidsproblemen te kampen krijgen.
- 4) **"Verdeel middelen voor anderstalige nieuwkomers beter" Gazet van Antwerpen - 16 Jun. 2021 - Pagina 21**
Kris Peeters (KOBANoordkempem) en Wen Van Hees (directeur VBS 't Kantoor) schreven een brief naar minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) om de ongelijke verdeling van middelen voor anderstalige nieuwkomers aan te klagen.
- 5) **OKAN-leerlingen spelen sprookje na Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 4**
De OKAN-leerlingen (onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen) van het SJB maakten kennis met toneelvereniging Explosief via een opvoering van het sprookje Sneeuwwitje. De acties werden gefilmd en de scènes gemonteerd. "Via deze workshops worden de leerlingen aangemoedigd na te denken over hun interesses en talenten", zegt Kwirien Joly, taalcoach van de ...
- 6) **Belang van EHBO Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 33**
Na het spijtige voorval met Christian Eriksen tijdens het EK voetbal, valt bij velen het kwartje dat EHBO en CPR belangrijk zijn. Nog veel te weinig personen beheersen dit. Het kan echter heel eenvoudig. Neem de EHBO-lessen op in het studiepakket van alle afdelingen. Van kleuter tot universiteit. Begin met ...
- 7) **Herleid een kind niet tot een probleem De Morgen - 16 Jun. 2021 - Pagina 10**
Wat is er precies aan de hand met onze jongens? De Morgen zocht het uit en ging samen met (ervarings)deskundigen dieper in op oorzaken, gevolgen en oplossingen. VANDAAG: slot. Wat kunnen ouders doen om hun jongens uit de problemen te houden? Want onder meer op school en in de maatschappij hinken ze op een aantal vlakken achterop. Alvast vier lessen om te onthouden.
- 8) **Onderwijs werkt over netten heen: "Leerlingen maken volgend jaar kennis met hetzelfde studieaanbod" Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 18**
De secundaire scholen wisselen volgend schooljaar leerkrachten uit zodat kinderen in elke school aan het einde van het tweede jaar nog steeds alle opties heeft om een studierichting te kiezen in een andere school. Dit komt er nadat sommige kinderen op een wachtlijst belandde.

- 9) **Hasselt organiseert opnieuw zomerscholen Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 19**
Deze zomer organiseert Hasselt voor het tweede jaar op rij zomerscholen. "Een noodzaak, want de coronapandemie heeft bij heel wat leerlingen leerachterstand veroorzaakt", benadrukt schepen van Onderwijs Habib El Ouakili (RoodGroen+). Voortaan zullen daar ook leerlingen met een andere taalachtergrond toegelaten worden.
- 10) **Kinderen leren zelfzeker worden met 'Pitstop' Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 18**
Kinderen al van in de basisschool weerbaar maken. Dat is het doel van 'Pitstop'. Een project van Arktos vzw dat het afgelopen jaar in KSD Voorzienigheid is uitgerold samen met de dienst Flankerend Onderwijs van de stad Diest. Een echte meerwaarde blijkt nu na evaluatie. Daarom stappen ook volgend schooljaar nog eens drie andere Diestse scholen gratis mee in het project.
- 11) **Scholen krijgen 95.195 euro voor digisprong Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 4**
Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft 95.195 euro uitgetrokken om te investeren in de digisprong-middelen van de Zalmse scholen. De extra middelen moeten helpen om de achterstand weg te werken op het gebied van digitaal onderwijs. Het geld zal gebruikt worden in de digitale infrastructuur en ICT-toestellen voor ...
- 12) **Brandalarm lokt VTI-directeur naar uitwuijfeest Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 18**
Leerlingen, leerkrachten en ondersteunend personeel van de campus Zandstraat van VTI Brugge hebben dinsdag op originele wijze hun afscheidnemende campusdirecteur Peter Schotte verrast. Schotte trekt na een carrière van meer dan 40 jaar binnen de muren van VTI Brugge op 30 juni de schoolpoort achter zich dicht. De man uit ...
- 13) **Ruzie tussen kindjes op school? 'Herstelmuur' lost alle problemen op Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 3**
Dankzij acht bachelorstudentes sociaal agogisch werk en onderwijs aan de hogeschool Vives in Kortrijk gaat het er rustiger en verdraagzamer aan toe op de speelplaats van basisschool De Wijzer. Voor hun bachelorproef bedachten de studentes een 'herstelmuur' om kinderen zelfstandig ruzies te laten bijleggen.
- 14) **Holy (16) mag unieke stage lopen bij CERN Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 17**
Een leerling van het 5de jaar STEM in het Heilig Graf in Turnhout is geselecteerd voor een unieke stage. De 16-jarige Holy trekt twee weken naar CERN in Zwitserland, waar de krachtigste deeltjesversneller ter wereld staat. "Het is de eerste keer dat leerlingen uit België stage mogen lopen in dit Europese onderzoekscentrum."
- 15) **Basisschool De Appelbloesem verhuist naar site van voormalige freinetschool Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 2**
Binnen enkele jaren zal basisschool De Oogappel haar intrek nemen in een nieuwbouw op de site van de voormalige freinetschool De Appelbloesem in de Heirstraat in Appels. De site blijft zoals eerder beslist door de stad ook deels voorzien voor de gemeenschap in de Dendermondse deelgemeente.
- 16) **Scholieren VTI bouwen eigen weerstation Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 18**
Een groep scholieren van het Vrij Technisch Instituut Lier installeerde onlangs in de Lierse wijk Donk een eigen weerstation. Bedoeling is dat de jongeren de weerdata zelf gaan opvolgen. Op die manier dragen ze hun steentje bij aan het zogenaamde VLINDER-project van de Universiteit Gent. Vlinder staat voor 'VLaanderen IN ...
- 17) **Subsidies voor drie onderwijsprojecten Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 4**
Oostende investeert 30.000 euro in drie onderwijsprojecten zodat kinderen van kleuter tot middelbaar beter kunnen volgen. "We zullen dit initiatief elk jaar herhalen", luidt het.
- 18) **Hier leren zesdejaars veilig fietsen met VR-bril: "We verkleinen de stap naar het echte verkeer" Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 3**
In Brugge leren zesdejaars veilig fietsen op een wel heel bijzondere manier: met een VR-bril en -stuur. "Op die manier verkleinen we de stap naar het echte verkeer", zegt schepen van Preventie Mathijs Goderis.
- 19) **Angelus (8) sterft na vermoedelijke overdosis Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 19**
In Gentbrugge is een 8-jarige jongen dood teruggevonden. Toen zijn mama de jonge Angelus vorige week maandag ziek meldde, leek er geen vuiltje aan de lucht. Tot leerkrachten donderdag in paniek sloegen toen niemand kwam opdagen bij een opvolgingsgesprek. De vader van Angelus deed thuis de gruwelijke ontdekking. "We hebben nog 1001 vragen", klinkt het bij de familie.
- 20) **Examens in gewijde stilte: drie kerken doen dienst als examenruimte voor leerlingen College Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021 - Pagina 17**
Ook voor deze examenperiode vond het Sint-Jozef-Klein-Seminarie een creatieve en coronaproof oplossing. Zo legt een deel van de leerlingen examens af in drie kerken.

- 21) **Wie is politiek verantwoordelijk voor PFOS-vervuiling in Zwijndrecht? Het Belang van Limburg - 16 Jun. 2021 - Pagina 2**
Elke partij heeft een minister die bevoegd of betrokken is bij de vervuiling van 3M in Zwijndrecht, ook N-VA. Op het moment dat Lantis een dading met 3M afsloot, was Ben Weyts (N-VA) verantwoordelijk voor dat overheidsbedrijf.
- 22) **'Ik heb niets gedaan waarover ik me moet schamen' Knack - 16 Jun. 2021 - Pagina 44**
Naarmate onze levens zich steeds meer online afspelen, neemt ook het fenomeen van de wraakporno toe. Ondanks de medewerking van de grote internetplatforms blijft het haast onmogelijk om de ongewenste verspreiding van intieme beelden tegen te houden. 'Er is bijna geen enkele school in Vlaanderen waar dit niet gebeurt.'
- 23) **Hij schreef voor wie níét wilde lezen Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021 - Pagina 9**
Je móést hem lezen, om er een boekbespreking over te maken in het middelbaar. Maar vanaf de eerste bladzijde van een boek van Dirk Bracke ging er voor ontelbaar veel Vlaamse tieners plots een wereld open die ze niet kenden: die van drugs, aids, prostitutie of bendege geweld. Bracke, één van de meest succesvolle jeugdauteurs van Vlaanderen, is gisteren overleden na een slepende ziekte.

'We moeten leerkrachten met álle leerlingen leren om te gaan'

Knack - 16 Jun. 2021
Pagina 54
* Knack : Knack

De meeste Vlaamse leerkrachten hebben weinig voeling met leerlingen met een migratieachtergrond. Daarom moeten lerarenopleidingen hun studenten beter coachen om les te geven aan een superdiverse klas.

Hoewel Vlaamse scholen steeds diverser worden, heeft amper 5 procent van de leerkrachten een migratieachtergrond. De overgrote meerderheid van de mensen die vandaag voor de klas staan, komt uit de witte middenklasse en heeft vaak niet veel voeling met andere cultureel-etnische en sociaal-economische groepen. Uit het internationale TALIS-onderzoek van de OESO blijkt dat amper 16 procent van de Vlaamse leerkrachten zich competent voelt om in een multiculturele klas les te geven. Vandaar dat de Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen (VELOV) het project 'Leraren opleiden in een etnisch-cultureel diverse samenleving' opzette, waaraan het voorbije halfjaar 68 lerarenopleiders van haast alle Vlaamse universiteiten en hogescholen deelnamen. In twintig sessies wisselden ze niet alleen ervaringen uit, maar staken ze ook de hand in eigen boezem.

'Als leerkrachten niet hebben geleerd om met superdiversiteit om te gaan, kan dat grote impact hebben op leerlingen met een migratieachtergrond', zegt Bregt Henkens, coördinator van de lerarenopleiding van de KU Leuven. 'Het is ontzettend belangrijk dat kinderen hun eigen identiteit en maatschappelijke achtergrond herkennen in het onderwijs dat ze krijgen. Alleen al door waardering te tonen voor die achtergrond kunnen leerkrachten voor een andere dynamiek zorgen, met betere resultaten en minder schooluitval tot gevolg.'

Voelen leerkrachten zich niet competent om les te geven in een multiculturele klas, dan is de kans ook groter dat ze op den duur uit het onderwijs stappen. Vandaag al haakt een op de vijf leerkrachten uit het secundair onderwijs binnen de vijf jaar weer af. 'Vaak omdat ze het gevoel hebben dat ze de zaak niet meer onder controle hebben', legt Henkens uit. 'Dan lopen ze tegen een burn-out aan of gaan ze op zoek naar een andere job. Ook daarom moeten we er in de lerarenopleiding voor zorgen dat onze studenten voldoende competenties mee krijgen. Als je als leerkracht zelfverzekerd bent over de inhoud van je vak en je vakdidactiek, ga je minder snel onderuit én kun je je meer focussen op de diversiteit in je klas.'

Nu is het allesbehalve makkelijk om jonge mensen die vaak uit een geprivilegieerd milieu komen uit te leggen welke hindernissen kinderen en jongeren uit kwetsbare groepen ondervinden. 'Om te beginnen is het cruciaal dat de studenten interculturele sensitiviteit wordt bijgebracht', legt Henkens uit. 'Als je je bewust bent van de bestaande vooroordelen en discriminatiemechanismen ten opzichte van leerlingen met een andere culturele achtergrond, ga je daar ook zelf op een andere manier mee om. In onze educatieve masteropleidingen doen we er alles aan om onze studenten van hun eigen perspectief bewust te maken. Daartoe volstaat het niet om een vak diversiteit in het curriculum op te nemen. Dat is óók nodig, maar daarnaast zouden ook alle andere vakken, praktijk én theorie, van een gevoeligheid voor diversiteit doordrongen moeten zijn. Op dat vlak is er nog werk aan de winkel.'

Goede romans

Sommige docenten proberen hun studenten tegenwoordig zelfs bij te brengen hoe het voelt om kansarm te zijn of een migratieachtergrond te hebben. In eerste instantie gebeurt dat vaak door hen boeken te laten lezen of films te laten bekijken. 'Je kunt wel degelijk impact hebben op het wereldbeeld van jonge mensen door hen te confronteren met verhalen en getuigenissen die hen raken', zegt Johan De Wilde, docent en onderzoeker aan de lerarenopleiding van de Odisee Hogeschool. 'Romans zoals Leerschool van Tara Westover of Verheven koninkrijk van Yaa Gyasi kunnen wonderen doen omdat ze leraren in spe helpen om talent en universele verlangens te herkennen in de kinderen en jongeren die straks misschien in hun klas zitten.'

In een groot deel van de lerarenopleidingen worden studenten ook geacht om zich voor een sociaal project te engageren. Sommigen helpen bijvoorbeeld kansarme scholieren met hun huiswerk of gaan bij anderstalige kinderen aan huis om hen voor te lezen. 'Wij koppelen onze studenten meestal aan een leerling die het op school om de een of andere reden moeilijk heeft', zegt Henkens. 'Dat is vaak een echte eyeopener, want velen van hen komen uit gegoede milieus en hebben in hun hele schoolloopbaan nog nooit problemen ondervonden. Dan is het heel confronterend om een jongere te leren kennen die elke dag weer tegen drempels aanloopt en worstelt om het op school te kunnen volhouden. Zo'n student wordt vaak heel diep geraakt als hij merkt dat hij echt het verschil maakt door zo'n leerling weer een gevoel van eigenwaarde te geven.'

Toch is zo'n sociale stage niet altijd iets waar de studenten naar uitkijken. 'Ik begrijp die koudwatervrees wel', zegt Johan De Wilde. 'Voor jongeren die ergens in een dorp wonen, elke dag naar Aalst naar school komen en nog nooit in Brussel zijn geweest, kan de confrontatie met bevolkingsgroepen die ze niet kennen voor een schok zorgen. Maar dat hoort er nu eenmaal bij. Als ze later voor de klas staan, zullen ze met ál hun leerlingen moeten kunnen omgaan. De tijd dat je al een goede leerkracht was als je op didactisch vlak sterk stond, is definitief

voorbij. Vandaag moet je ook door een maatschappelijke bril naar je leerlingen kunnen kijken. Wie daar niet toe bereid is, zit hier niet op zijn plaats.'

Blijven leren

Hoeveel er tijdens de lerarenopleiding ook in het omgaan met diversiteit wordt geïnvesteerd, nogal wat docenten zijn ervan overtuigd dat het onmogelijk is om studenten daar helemaal op voor te bereiden. 'Het is niet omdat we er les over geven en hen uitleggen hoe ze ermee moeten omgaan dat ze die vaardigheden ook al helemaal in de vingers hebben', zegt De Wilde. 'Ook op het vlak van diversiteit zullen ze nog moeten groeien zodra ze echt in het vak staan. Daarom is het cruciaal dat ze terechtkomen in een schoolteam dat hen daar verder in kan begeleiden. Jammer genoeg is dat niet altijd het geval. Als ze pech hebben, beginnen ze in een school waar diversiteit als een probleem wordt beschouwd. Dan moet je als starter al heel sterk in je schoenen staan om dat tijt te keren, hoe goed je ook bent opgeleid.'

Daarom bieden veel universiteiten en hogescholen ook nascholingen over diversiteit aan voor leerkrachten die al voor de klas staan. 'Vanuit de lerarenopleiding proberen wij hen zo veel mogelijk te ondersteunen zodat ze beter gewapend zijn om met heel diverse klassen om te gaan', zegt Inge Placklé, voorzitter van VELOV en lerarenopleider aan de VUB. 'Nu is het verloop in scholen met een grote diversiteit heel groot. Telkens wanneer leerkrachten die al ervaring hebben opgebouwd weer vertrekken, nemen zij hun expertise mee en mogen de nieuwe, jonge leerkrachten weer van nul beginnen. Als we dat niet kunnen doorbreken, raken we nooit verder.'

DOOR ANN PEUTEMAN

Het echte drama van CD&V? Ze leert nooit uit haar fouten

dS De Standaard - 16 Jun. 2021
Pagina 33

* De Standaard : West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Vlaams-Brabant/Brussel, Limburg

Na elke crisis pikken de christendemocraten de draad weer op. Maar ze stellen zichzelf nooit echt grondig in vraag, merken Steven Van Hecke en Dries Deweer.

Desastreuze peilingen, de start van het Arco-proces, felle kritiek op de afschaffing van de opkomstplicht bij lokale verkiezingen, commotie over de nieuwe partijstatuten en Joachim Coens die in de kijker loopt met een als apart omschreven communicatiestijl: de voorbije dagen kwam CD&V in een perfecte storm terecht. De conclusie van deze krant: de partijvoorzitter zou na anderhalf jaar aan de macht niet veel meer zijn dan 'een keizer zonder kleren' (DS 14 juni).

Wellicht is het een magere troost dat na verloop van tijd een andere politieke formatie in het vizier komt. Als we de peilingen mogen geloven, moeten alleen Vlaams Belang en PVDA zich geen zorgen maken. Alle andere partijen worstelen in meerdere of mindere mate met existentiële problemen. Paniek bij CD&V is nergens voor nodig. En van defaitisme is nog niemand beter geworden.

Daarin schuilt een groot gevaar. De Vlaamse christendemocraten zijn er de afgelopen jaren wonderwel in geslaagd om telkens de draad weer op te pikken. Business as usual. Vertaald naar het eigen jargon: besturen en beter communiceren. De beleidsdaden van de mandatarissen en ministers zullen de kiezers uiteindelijk wel bekoren, zeker als ze wat beter uitgelegd worden. Maar met die mantra verdwijnt de sense of urgency om de eigen partij grondig in vraag te stellen. Helaas smelt de electorale aanhang telkens als sneeuw voor de zon. CD&V is de laatste vijftien jaar onafgebroken aan de macht. En dat vertaalt zich alleen in verkiezingsnederlagen. Het doet denken aan Albert Einsteins definitie van waanzin: 'Steeds opnieuw hetzelfde doen, maar toch een ander resultaat verwachten.'

Twaalf apostelen

Dan klonk uit de reactie van staatssecretaris Sammy Mahdi dan toch een ander, meer zelfkritisch geluid: 'Met alleen pragmatisme en goed bestuur raak je niet vooruit.' Akkoord. Maar waarmee dan wel? Hadden de twaalf apostelen niet alle pijnpunten al in kaart gebracht? De toenmalige kopstukken waren alleszins not amused. Inderdaad, het probleem is dat het rapport zoals eerdere reflectieoefeningen te veel focuste op evidenties, zoals een grotere aanwezigheid op sociale media. Bovenal moest er in de zomer van 2019 snel opnieuw bestuurd worden. Stel je voor dat CD&V de trein van de Vlaamse regering zou missen. Sommige heilige huisjes bleven daardoor volledig intact. De zelfanalyse ging dus eigenlijk niet ver genoeg, dát is het probleem. Dat breekt de partij nu zuur op, want zachte heelmeeesters maken stinkende wonden.

De kiezers met de vinger wijzen of de schuld steken op de toenemende secularisering, ontzuiling en verstedelijking van Vlaanderen brengt weinig zoden aan de dijk. Beter is het om politiek buskruit gericht te

verschieten, met name op aspecten van de partijwerking waar wel nog vat op te krijgen is. Dat de overheid een steeds grotere rol krijgt toebedeeld in domeinen die klassiek toekomen aan het georganiseerde middenveld, gaat bijvoorbeeld lijnrecht in tegen de christendemocratische ideologie. Nochtans werkt CD&V daar al jarenlang duchtig aan mee. Of is het normaal dat de Vlaamse christendemocraten de nieuwe eindtermen van het secundair onderwijs goedkeuren, terwijl Katholiek Onderwijs Vlaanderen naar het Grondwettelijk Hof stapt om de vrijheid van onderwijs, een van de historische bestaansredenen van de christendemocratie, te vrijwaren?

Met de afschaffing van de opkomstplicht lijkt CD&V, toch de lokale partij bij uitstek, eenzelfde opmerkelijke masochisme aan de dag te leggen. En uit schrik de rol van religie in de publieke ruimte te verdedigen, gaan er stemmen op om - goedbedoeld - de C te schrappen. Zo zaagt de partij verder de tak af waarop ze zit, om zich dan af te vragen waar precies het verschil zit met andere partijen.

Vegen voor eigen deur

Het echte drama van CD&V is dat ze nooit leert uit de eigen fouten, dat de strategische blunders en miscasts op het vlak van politiek personeel ongestraft blijven en dat niemand de indruk geeft voor de eigen deur te willen veegen. Soms zijn de remedies nochtans eenvoudig. Enkele suggesties.

De toppolitici mogen blij zijn dat de gespecialiseerde pers hen grotendeels ongemoeid laat, maar het wordt nu echt tijd dat de partij paal en perk stellen aan het cynisme en de toxische sfeer onder de kopstukken. Op hun beurt kunnen de gekozenen best een grondig ideologisch bad nemen, zodat ze zonder christendemocratische schaamte in staat zijn hun beleid vanuit de eigen taal en ideologie te verantwoorden. En de toekomstige generatie moet ophouden met investeren in de eigen politieke loopbaan (vergaderen, werken voor de partij of op de kieslijst gaan staan) te verwarren met onbaatzuchtig engagement, zoals in middenveldorganisaties of het echte vrijwilligerswerk in de Dorpstraat van CD&V.

Steven Van Hecke - Dries Deweer

‘Er is een stille ramp in de maak’

Knack - 16 Jun. 2021
Pagina 80
* Knack : Knack

Kinderen worden minder erg getroffen door het coronavirus dan volwassenen. Toch kunnen ook zij door de sociaaleafstandsmaatregelen met mentale en andere gezondheidsproblemen te kampen krijgen.

Kinderen worden zelden ziek van het coronavirus maar dat wil niet zeggen dat ze niet besmet kunnen worden. ‘Uit onze analyses blijkt dat ongeveer evenveel kinderen als volwassenen antistoffen tegen het coronavirus in hun bloed hebben’, zegt dokter Els Duysburgh van het volksgezondheidsinstituut Sciensano. ‘In onze eerste meting, rond de jaarwisseling, ging het om 12,4 procent, wat ongeveer evenveel was als bij bloeddonoren en gezondheidswerkers – uiteraard vóór vaccinatie. Ook leerkrachten hadden dezelfde verhouding. We vonden evenmin een verschil tussen kinderen in het lager onderwijs en in de eerste graad van het middelbaar. Wat de kans op virale besmetting betreft, vormen we allemaal één grote gemeenschap. Dat betekent ook dat scholen geen broeiuurden van corona-infecties waren, zoals weleens werd geopperd.’

In een opvolgmeting in maart werd de impact van de nieuwe en besmettelijkere virusvarianten duidelijk. Ook kinderen zijn er extra gevoelig voor. ‘We zagen een stijging van het aantal kinderen met antistoffen naar 17,5 procent, wat vergelijkbaar is met de stijging in het niet-gevaccineerde deel van de volwassen populatie’, zegt Duysburgh. ‘Maar niet één van de kinderen uit onze enquête moest in het ziekenhuis worden opgenomen. De meesten reageren zonder symptomen op een virale besmetting. Over de hele coronaperiode hebben we slechts vier sterfgevallen van mensen onder de achttien jaar, telkens patiënten die al andere ziektebeelden hadden. Elk sterfgeval is er natuurlijk eentje te veel, maar we kunnen wel blijven benadrukken dat een corona-infectie voor kinderen niet echt een probleem is.’

Afweer op hol

Kinderinfectieziektenarts Petra Schelstraete (UZ Gent) bevestigt dat de meeste kinderen geen of zeer milde symptomen vertonen na een coronabesmetting: ‘We hebben in België tot dusver zo’n tweeduizend kinderen met covid-19 in de ziekenhuizen gehad, maar een derde daarvan kwam binnen om een andere reden, zoals een gebroken been, en bleek ook besmet te zijn met het virus. Een besmetting kan gevaarlijk zijn als kinderen al ernstige onderliggende aandoeningen hebben, zoals neuromotorische beperkingen of kwalen aan hart of longen. In een klein aantal gevallen kunnen kinderen na hun besmetting te kampen krijgen met het op hol slaan van hun afweersysteem, maar dat kunnen we goed behandelen. Alle kinderen met die complicatie hebben het overleefd. Bij de groep die wij opvolgen, zien we geen langetermijneffecten.’

Dat kinderen minder vatbaar zijn voor covid-19 dan volwassenen heeft te maken met een aantal factoren. Zo hebben ze op de cellen van hun luchtwegenslijmvlies minder receptoren die het virus gebruikt om cellen binnen te dringen. Het immuunsysteem van kinderen is ook krachtiger dan dat van volwassenen, omdat het zich nog moet wapenen tegen virale en andere aanvallers. Daardoor zou het een aanval met het coronavirus gemakkelijker kunnen afslaan.

‘Maar dat betekent niet dat kinderen het virus niet kunnen doorgeven’, stelt Schelstraete. ‘De kans op transmissie van een volwassene naar een kind is echter groter dan omgekeerd of dan tussen kinderen onderling. Vanaf de puberteit verandert dat. Belangrijk is dat de kans op transmissie van het virus niet evenredig is met de hoeveelheid virus die je in je lichaam hebt. Je moet het ook buiten neus en keel krijgen om anderen te kunnen besmetten.’

Daarbij wordt geregeld verwezen naar de geringere ‘hoestkracht’ van kinderen, waardoor ze minder virusdeeltjes zouden uitstoten. Maar kinderarts Koen Vanden Driessche (UZ Antwerpen) nuanceert dat: ‘Hoesten lijkt in het algemeen minder belangrijk voor de verspreiding van het coronavirus dan “vocalisaties”: babbelen, spreken, zingen... Mensen in callcenters of fitnesscentra met roepende instructeurs lopen meer kans op besmetting. Het is ook opvallend dat er besmettingen in volwassen zangkoren geweest zijn, maar niet in kinderkoren. Doordat kinderen veel minder ziek zijn van een coronabesmetting, geven ze het virus minder door, want het wordt minder overgedragen door mensen zonder symptomen. Zeker kleine kinderen hebben ook minder sociale contacten, wat de kans op transmissie beperkt. Bovendien zijn er indicaties dat de longen van kinderen elastischer zijn dan die van oudere personen, waardoor ze bij het uitademen minder spetters maken die als aerosolen de lucht ingeblazen worden.’

Minder infectieziekten

Samen met onder meer kinder- infectioloog Daan Van Brusselen (GZA Ziekenhuizen) stelde Vanden Driessche vast dat de lockdown en andere socialeafstandsmaatregelen aanvankelijk een gunstig effect hadden op andere kinderinfectieziekten. In The European Journal of Pediatrics rapporteerden ze voor 2020 een scherpe daling met liefst 99 procent van het aantal besmettingen met het respiratoir syncytieel virus (rsv), dat in normale omstandigheden bij ons de belangrijkste factor voor ziekenhuisopnames van baby's is. Net als het coronavirus treft het de longen. De jaarlijkse piek van besmettingen valt in december.

‘Dit jaar zagen we uitzonderlijk een latere piek van maart tot eind mei’, zegt Van Brusselen. ‘Nooit eerder zagen we een piek zo laat in de lente. Hij bereikte wel slechts een derde van de hoogte van de klassieke herfstpiek, maar hij lijkt meer gespreid in de tijd. De recent geïnfekteerde kinderen zijn een beetje ouder dan anders, omdat ze door de lockdown niet eerder met het virus in contact konden komen. Ze worden ook wat zieker, met hogere koorts en meer last bij de ademhaling, maar we kunnen ze goed behandelen. In Australië hadden ze vorig jaar een veel hogere uitgestelde piek, maar anders dan bij ons werden de lockdownmaatregelen er niet gradueel opgeheven, maar ineens, zodat het virus meer ruimte had om zijn inhaalmanoeuvre uit te voeren. Net als het coronavirus is het rsv moeilijk in te dijken zodra het begint te circuleren.’

Er zijn ook minder gevallen van griep en besmettingen met pneumokokken dan anders. Uit het buitenland komen indicaties over minder oorontstekingen en ontstekingen van maag- en darmwand (gastro-enteritis). De socialeafstandsmaatregelen zijn niet alleen doeltreffend in de bestrijding van het coronavirus, maar ook in die van andere infecties. ‘Je kunt je natuurlijk afvragen wat normaal is qua kinderinfecties’, zegt Koen Vanden Driessche. ‘Is het niet eerder normaal dat we het afgelopen jaar zo weinig infecties zagen en was wat we de jaren voordien zagen niet abnormaal? De overbevolking en de internationale mobiliteit bieden veel infectieziekten de kans om zich als een sneltrein over de wereld te verspreiden. Misschien wordt het hoog tijd dat we ons daar eens vragen over stellen.’

Her en der bestaat de vrees dat de isolatiemaatregelen een langetermijneffect zullen hebben, omdat het afweersysteem van kinderen nu onvoldoende met andere aanvallers te maken heeft gekregen, waardoor het misschien minder goed afgesteld is geraakt. Daardoor zou het later meer allergieën kunnen uitlokken en auto-immuunziekten, waarbij het zich onterecht tegen lichaamseigen cellen keert. Vanden Driessche zegt dat het moeilijk in te schatten is in welke mate dat zal spelen. Dokter Duysburgh van Sciensano denkt dat kinderen op dat vlak hun achterstand wel zullen inhalen: ‘Ze zullen meer loopneuzen krijgen als kleuter, waardoor hun afweer zich alsnog kan instellen.’

Van Brusselen stipt aan dat de coronamaatregelen voor kinderen wel andere collateral damage veroorzaken: ‘Dat speelde zeker vorig jaar tijdens de eerste virusgolf, toen mensen nog echt bang waren om naar een dokter of het ziekenhuis te gaan. We zagen toen kinderen in het ziekenhuis aankomen met een appendix die al gesprongen was en dus veel moeilijker te behandelen was. We zagen pasgeborenen met geelzucht – een bekende complicatie na de geboorte – die gevaarlijk laat in het ziekenhuis arriveerden. Volwassenen stelden noodzakelijke medische behandelingen niet alleen voor henzelf uit, maar ook voor hun kinderen. Dat was een groot probleem.’

Lui oog

Dokter Corinne Vandermeulen, experte maatschappelijke gezondheidszorg en eerstelijnszorg (KU Leuven), wijst op een ander belangrijk en onderschat neveneffect van de coronacrisis: ‘De Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) waren zo opgeslorpt door de coronacrisis dat ze hun gewone taken qua gezondheidspreventie bijna niet

hebben kunnen vervullen. Er lijkt een stille ramp in de maak als het niet snel verbetert. Het CLB Limburg heeft in 2020 slechts de helft van het aantal kinderen naar andere gezondheidswerkers doorverwezen in vergelijking met 2019. Dat betekent dat een aantal kinderen onvoldoende gescreend is op factoren als groei, ontwikkeling, gehoor en zicht. Een kind stopt echter niet met groeien omdat er een virus circuleert, waardoor het venster voor efficiënte behandeling voorbij dreigt te gaan. Zo is een lui oog gemakkelijk te behandelen als je er tijdig bij bent, maar als je het over het hoofd ziet, kan dat oog blind worden. De effecten van de coronacrisis zullen zich nog lang laten voelen in de basisgezondheidszorg.'

Vandermeulen pleit ervoor dat een eventuele vaccinatiecampagne van schoolkinderen door mobiele teams van de vaccinatiecentra zou gebeuren, en niet door de CLB's, om te vermijden dat ze nog eens een jaar achterstand met hun screeningsprogramma's zouden oplopen. 'Als het in 2022 weer moeilijk zou worden om de normale screenings te organiseren, zou dat het derde jaar op rij zijn, wat funeste gevolgen kan hebben.'

Over het nut van vaccinatie voor kinderen houden de experts zich voorlopig wat op de vlakte, zeker omdat er een advies van de Hoge Gezondheidsraad op komst is. Afwegingen zijn dat kinderen weinig last hebben van een besmetting met het coronavirus, zodat ze ook weinig voordeel van vaccinatie zouden ondervinden. Het zou nuttiger zijn om eerst kwetsbare groepen in ontwikkelingslanden te vaccineren – zolang niet de hele wereld gevaccineerd is, blijven we het risico lopen op virusvarianten waartegen de bestaande vaccins niet of minder goed werken. Het vaccineren van kinderen zou uiteraard de verspreidingskansen van het coronavirus verder beperken, wat nuttig kan zijn in het streven naar uitroeiing – als dat überhaupt nog mogelijk zou zijn.

Laag zelfbeeld

Er groeit ook ongerustheid over de gevolgen van de coronacrisis op het mentale welzijn van kinderen. Er is angst gecreëerd met moeilijke boodschappen over een potentieel dodelijk virus dat iedereen kan treffen. Dokter Anouk Vanlander van de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg (VWVJ) trekt aan de alarmbel, vooral omdat ook in deze context belangrijke screeningprogramma's van de CLB's zijn weggevallen.

'De CLB's doen systematisch medische consultaties op scharniermomenten in de ontwikkeling van onze kinderen', legt Vanlander uit. 'Zo is er een vast moment in de eerste kleuterklas, waarop ouders vragen kunnen stellen over de opvoeding. Dat is weggevallen, net als de regelmatige informele contacten aan de schoolpoort die voor ouders belangrijk kunnen zijn om ervaringen te delen. Beide hebben grote preventieve waarde wat betreft het mentaal gezond opgroeien van jonge kinderen. Er is een systematische screening in het derde jaar van het middelbaar, die sterk focust op mentale gezondheid. Het is verontrustend dat die al twee jaar niet is kunnen doorgaan, zeker voor kinderen met mentale problemen die niet opvallen. Hoe langer het duurt om zo'n probleem op te sporen, hoe moeilijker het wordt om de ontwikkeling ervan te stoppen. Dat zijn zaken die we niet kunnen inhalen. Een hele cohorte van kinderen zal dat aanbod gemist hebben.'

Vanlander denkt daarbij aan eetstoornissen, maar ook aan mentale beslommeringen die bij het opgroeien horen en waarvoor een geruststellend gesprek van grote waarde kan zijn. Zo'n 6,7 procent van de meisjes scoort extreem laag wat betreft hun fysieke zelfbeeld, en 3,8 procent heeft een extreem laag zelfbeeld tout court (voor jongens is dat respectievelijk 1,4 en 0,4 procent). Die kinderen missen nu professionele ondersteuning, waardoor ze beter leren leven met zichzelf. Bij zo'n 10,4 procent van de meisjes zijn er indicaties van een mogelijke psychische problematiek, bij jongens is dat 2,6 procent. Het gaat dus om significante aantallen kinderen die nu hulp tekortkomen.

'Het is cruciaal dat CLB's daarop kunnen blijven inzetten, zeker omdat hun medewerkers specifiek zijn opgeleid voor vroege detectie', benadrukt Vanlander. 'Gelukkig zijn veel kinderen veerkrachtig genoeg om efficiënt om te gaan met de last die de coronacrisis voor hen betekent. Door extra stress in het gezin en het gedeeltelijk wegvallen van de beschermende factor die de schoolomgeving biedt, is de balans bij veel kinderen nu uit evenwicht. De meesten zullen probleemloos weer op hetzelfde spoor raken als voor de crisis. Maar voor anderen zullen de gevolgen nog lang nazinderen en niet gemakkelijk kunnen worden weggewerkt. Daar moeten we oog voor blijven hebben.'

DOOR DIRK DRAULANS

“Verdeel middelen voor anderstalige nieuwkomers beter”

Gazet van Antwerpen - 16 Jun. 2021

Pagina 21

* Gazet van Antwerpen : Stad en Rand

Kris Peeters (KOBA Noorderkempen) en Wen Van Hees (directeur VBS 't Kantoer) schreven een brief naar minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) om de ongelijke verdeling van middelen voor anderstalige nieuwkomers aan te klagen.

“Als plattelandsschool zijn we blij met de instroom van anderstalige nieuwkomers op onze school”, zegt Wen Van Hees van 't Kantoer in Braken en ook coördinerend directeur van de vrije basisscholen van Wuustwezel.

“Elk schooljaar kunnen wij een vijftal van die leerlingen verwelkomen. We organiseren lessen Nederlands en zetten op maat gemaakte trajecten op. Ook stellen we alles in het werk om deze kinderen zo snel mogelijk te integreren. Maar wij ontvangen geen middelen om deze extra uren te realiseren.” De extra middelen kunnen de scholen pas aanvragen als er een grotere groep nieuwkomers zich inschrijft.

“Heel concreet vragen wij aan de minister om zo snel mogelijk de quota bij het verdelen van de middelen af te schaffen”, vult Kris Peeters, afgevaardigde bestuurder van de katholieke basisscholen in de Noorderkempen. “We rekenen op een correcte ondersteuning van elke anderstalige nieuwkomers die zich inschrijft in onze scholen.”

Arbeidsmigranten

Wen Van Hees belicht de aparte situatie van haar school in Braken, aan de Nederlandse grens. “Onze school wordt omgeven door grote land- en tuinbouwbedrijven. Deze sector trekt veel arbeidsmigranten aan. Wanneer deze zich permanent hier vestigen, komen de kinderen bij ons terecht. Deze kinderen hebben extra taal- en integratieaanbod nodig om ervoor te zorgen dat ze de basiseducatie halen en voldoende kunnen integreren. Af en toe halen we de norm om extra uren in te richten. Hierdoor kunnen we een extra leerkracht vrijmaken om het onthaalonderwijs te integreren. We weten uit ervaring dat dit werkt en dat dit de integratie bevordert.”

Zaak sleept aan

Peeters en Van Hees zeggen dat ze al jaren vechten voor een regelgeving die differentiëren tussen een stedelijke en plattelandscontext toelaat. “Geef ons de middelen per anderstalige nieuwkomer”, besluiten ze.

neel vermeiren

OKAN-leerlingen spelen sprookje na

Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021

Pagina 4

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Leuven-Hageland

De OKAN-leerlingen (onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen) van het SJB maakten kennis met toneelvereniging Explosief via een opvoering van het sprookje Sneeuwwitje. De acties werden gefilmd en de scènes gemonteerd. “Via deze workshops worden de leerlingen aangemoedigd na te denken over hun interesses en talenten”, zegt Kwirien Joly, taalcoach van de Groep Intro. (ggh)

Belang van EHBO

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 33

* Het Laatste Nieuws : Waasland, Westkust, Westhoek, Vakantie, Pajottenland, Vlaamse Ardennen, Oostkust, De Nieuwe Gazet, Mandelstreek, Middenkust, Mechelen-Lier, Leiestreek, Limburg, de Ring-Brussel, Kempen, Gent-Wetteren-Lochristi, Gent-Eeklo-Deinze, Dendermonde, Denderstreek, Leuven-Brabant, Brabant-Hageland, Antwerpen Zuid, Antwerpen Stad, Antwerpen Noord

Na het spijtige voorval met Christian Eriksen tijdens het EK voetbal, valt bij velen het kwartje dat EHBO en CPR belangrijk zijn. Nog veel te weinig personen beheersen dit. Het kan echter heel eenvoudig. Neem de EHBO-lessen op in het studiepakket van alle afdelingen. Van kleuter tot universiteit. Begin met wat wondverzorging in het kleuteronderwijs. Er valt wel eens een kleuter en neem dat te baat om in eenvoudige termen uit te leggen dat ontsmetten en verzorgen belangrijk zijn. Laat de oudste kleuters dit zelf doen bij elkaar. Zet dit verder in de basisschool. Leer de leerlingen een windel leggen tijdens de les lichamelijke opvoeding. Elke week toont iemand anders wat hij/zij geleerd heeft. Begin in het secundair onderwijs met beademing en CPR (reanimatie). Elke turnles wordt er plots een codewoord geroepen en een naam. Die persoon moet de CPR uitvoeren. Op het moment dat de leerlingen de school verlaten, passen ze de technieken toe zonder nadenken. AED-toestellen hebben hun waarde, maar ze kosten veel geld en hebben een beperkte actieradius. Moet je vijf minuten lopen voor een toestel, dan is het al te laat als er niet onmiddellijk met CPR werd gestart. Maak een EHBO-cursus ook verplicht voor het behalen van een rijbewijs. Net zoals in Duitsland. Eriksen had het geluk dat er geschoolde mensen aanwezig waren. Dat geluk heeft spijtig genoeg niet iedereen.

Theo Van Hoof

Langer werken

Naar aanleiding van de reacties op het verplicht pensioen van Frank Raes en Michel Wuyts wil ik graag toch even het probleem van blijven werken na je pensioen aankaarten. Als 56-jarige beroepsmilitair wilde ik destijds ook langer blijven werken, maar dit kon enkel in de hoedanigheid van een gepensioneerd die een cumul uitvoerde. Ik heb in de twee jaar dat ik deze cumul uitvoerde meer belastingen betaald dan de voorafgaande 38 jaar. Daarbij heb ik twee jaar langer afgedragen aan alle mogelijke sociale kassen, maar geen eurocent meer pensioen vergaard. Tot zover de beloning voor langer werken.

Stephan Chef

Herleid een kind niet tot een probleem

De Morgen - 16 Jun. 2021

Pagina 10

De Morgen

Wat is er precies aan de hand met onze jongens? De Morgen zocht het uit en ging samen met (ervarings)deskundigen dieper in op oorzaken, gevolgen en oplossingen. VANDAAG: slot. Wat kunnen ouders doen om hun jongens uit de problemen te houden? Want onder meer op school en in de maatschappij hinken ze op een aantal vlakken achterop. Alvast vier lessen om te onthouden.

Doorbreek het hokjesdenken

Jongens moeten sterk en stoer zijn, meisjes lief en mooi. Mannen zijn geboren leiders, vrouwen voeden kinderen op. Ook al bewijzen tal van mensen het omgekeerde, onze samenleving blijft nog steeds doordrongen van dit soort hardnekkige genderstereotypen.

Die zijn niet vrijblijvend. Typisch mannelijke eigenschappen worden nog steeds meer gewaardeerd. Denk maar aan een job als ingenieur of wetenschapper. Die gaat met veel meer aanzien en geld gepaard dan een eerder vrouwelijke baan waarbij iemand voor het huishouden of de zorg voor een ander instaat. Dat verschil in status maakt dat mannen, en dus ook jongens, volgens experts nog altijd veel meer moeite hebben of kritiek krijgen wanneer zij voor een atypische rol kiezen. Dat bleek recent nog, na een studie aan de VUB waarbij 10- tot 13-jarigen hun beroepsvoorkeuren aangaven. Jongens vinden het dan blijkbaar nog altijd moeilijker dan meisjes om niet in het clichéplaatje te passen. Simpel samengevat: iemand die ambitie heeft als brandweervrouw is cool, maar een man die kleuterleider wil worden blijft vreemd.

Dat merkt ook Koen Dedoncker van MoveMen, een netwerk van organisaties die met jongens en jongemannen rond gendergelijkheid en geweldspreventie werken. Net om die reden geven ze educatie (Equi-x en Project M,

red.) in scholen en gevangenissen. "We zien vaak hoe meisjes zich veel jongensachtiger mogen gedragen. Een jongen die zich meisjesachtig gedraagt, wordt sneller afgestraft", zegt hij. Denk maar aan een jonge gast die weg stapt van een gevecht en voor mietje wordt uitgescholden. "Wie uitgedaagd wordt, moet zijn mannelijkheid verdedigen: met dat idee groeien jongens nog altijd op."

Kan je daar als ouder iets tegen beginnen? Jazeker, zegt De Bruyckere. Hij adviseert hen om eens na te gaan in welke mate hun handelen zelf onderhevig is aan hokjesdenken. "Zo weten we al langer dat een moeder of vader, gemiddeld, meer tijd doorbrengt met een dochter dan met een zoon." Dochters worden eerder als kwetsbaar gezien, van zonen leeft het idee dat ze zelfredzaam zijn. "En dus laten ouders jongens vaker alleen tijdens het spelen", zegt hij.

Ook Colette Van Laar, hoogleraar sociale en culturele psychologie (KU Leuven) wijst erop dat ouders soms onbewust anders omgaan met hun zonen en dochters. "Een jongen die weent proberen we vooral af te leiden, te laten stoppen met huilen. Bij een meisje zijn we vaker meegaand, proberen we eerder te achterhalen wat er scheelt", zegt ze. Dat soort reacties kunnen genderstereotype ideeën net bestendigen of versterken. Dat geldt ook voor het speelgoed dat je koopt. "Ga niet automatisch auto's bijkopen omdat je zoontje een keer leuk met de auto's speelt. Probeer telkens ruimte te laten voor zijn eigen keuzes."

Kinderen genderneutraal opvoeden dus? Dat is een nobel doel, maar wellicht utopisch. Ouders zijn immers zelf vaak jarenlang aan dezelfde genderstereotypen blootgesteld en kunnen daardoor niet altijd en overal voorkomen dat hun keuzes en verwachtingen door zulke clichés mee worden bepaald. Ook zij zijn wat dat betreft feilbaar. En daar komt dan nog eens bovenop dat een kind het vaak zelf helemaal geen probleem vindt om een typische jongen of een typisch meisje te zijn. Wellicht is het zinvoller om kinderen te leren dat er stereotypen bestaan en welke effecten ze kunnen hebben, eerder dan ze koste wat kost zelf te willen doorprikken.

Zie de verschillen

"We mogen het als maatschappij nog zoveel hebben over genderfluiditeit, we zullen nooit kunnen ontkennen dat er een mannelijk en vrouwelijk geslacht is." Dat zei professor kinder- en jeugdpsychiatrie Marina Danckaerts (UPC KU Leuven) gisteren in De Morgen.

Genetisch zijn mannen en vrouwen, en dus ook jongens en meisjes meestal verschillend. Dat betekent dat ze ook anders ontwikkelen. Met dat onderscheid wordt volgens professor ontwikkelingspsychologie Wim Beyers (UGent) niet genoeg rekening gehouden in het onderwijs (DM 12/6). Jongens lopen gemiddeld een tot twee jaar achter op meisjes in hun ontwikkeling. "Zeker de wat later rijpende jongens in die klas kunnen het gevoel hebben dat ze de rest maar moeilijk kunnen volgen", zegt Beyers. "Dat is geen onbelangrijke inzicht voor leerkrachten of ouders die zich storen aan hun achterstand of willen motiveren om het beter te doen."

Nog zo'n inzicht: de stress waarmee jongens en meisjes te maken krijgen, verschilt niet. Maar de manier waarop ze die verwerken is, gemiddeld, wel anders. Meisjes zullen die in hun hoofd eerder een plaats proberen geven (internaliseren), jongens uiten frustraties of emoties dan weer sneller naar buiten (externaliseren). "In beide richtingen kunnen dan kwetsbaarheden ontstaan", merkte Danckaerts op. Het maakt meisjes gevoeliger voor angst en depressie, en bij jongens werkt het eerder gedragsstoornissen in de hand.

Die gemiddelde aanleg voor internaliseren en externaliseren is natuurlijk niet allesbepalend. Een omgeving kan wel degelijk invloed hebben. Jongens en meisjes leren immers ook uit het gedrag van anderen. Ouders moeten zich bewust zijn van het voorbeeld dat ze dan geven. Neem een kleuter met aanleg voor agressie. Die zal maar moeilijk achterhalen hoe hij op een niet-agressieve manier moet reageren, wanneer hij een moeder of vader heeft die pakweg zelf voor het minste met de deuren slaat. "Zo'n kind heeft net nood aan een ouder die toont hoe je op een rustige, beredeneerde manier met frustraties omgaat", aldus Danckaerts.

Voor alle duidelijkheid: de boodschap is niet dat alle jongens zus en meisjes zo zijn. Experts spreken over gemiddeldes. Die nemen uiteraard niet weg dat jongens net zo goed angstig en depressief zijn of meisjes agressief uit de hoek komen.

Wees voorzichtig met labels

"Wat ik vooral wilde, was gewoon zijn. In de klas keek ik vooral naar de jongens rondom mij, vooral wanneer ze een gezin en goede punten hadden. Op die momenten was ik eigenlijk alleen maar bezig met de vraag: waarom lukt het hen wel, en mij niet?"

Vraag je het Yeboah Benhelima, dan adviseert hij: wees terughoudend om een jongen als een probleem te benoemen. En dat geldt eigenlijk voor alle jongens die we spraken: allemaal gaven ze aan dat ze worstelden met een stempel die ze ooit opgekleefd kregen.

Yeboah, omdat hij een zittenblijver was, een VOS'er (iemand uit een verontrustende opvoedingssituatie, red.), 'een instellingenkind'. "Mensen noemen je dan letterlijk een probleem", omschreef hij het. Na een tijdje was bij hem de energie op, om zich daartegen te verzetten. "Dan begin je je ernaar te gedragen."

Vooralsnog vooral zo'n stempel gekend is bij officiële instanties lijkt het des te moeilijker daar vanaf te raken. Dat toont bijvoorbeeld het vaak geciteerde Schotse onderzoek naar criminaliteit en delinquent gedrag. Van zodra

een jongere - vaak jongens - op de radar van politie of justitie staat, is het moeilijker uit een vicieuze cirkel van criminaliteit te raken.

Het is een moeilijk evenwicht. Je wilt zo'n kind niet stigmatiseren of herleiden tot een probleem. Tegelijk is zo'n etiket soms nodig, bijvoorbeeld omdat het een jongere recht geeft op extra ondersteuning. Zaligmakend is het nooit, waarschuwt Inge Van Trimpont, directeur van de ondersteuningscel van de CLB's van het Gemeenschapsonderwijs (GO!). "Ik besef dat een diagnose als autismespectrumstoornis of ADHD mensen een houvast geeft", zegt ze. "Het neemt ook een beetje schuld weg. Als je zoon of dochter moeilijk handelbaar is en officieel aan zo'n aandoening lijdt, dan weet je dat het niet aan je opvoeding ligt. Maar daarmee ben je niet perse dichterbij een oplossing voor het kind."

Eén individu kan het verschil maken

Het lijkt misschien onbegonnen werk op te boksen tegen het complexe samenspel van biologie en samenleving. Toch kan je als individu wel degelijk een verschil maken: hoe je reageert op gedrag, welk voorbeeld je zelf stelt... Dat heeft een invloed.

Opvallend is dat de jongens die in deze reeks aan bod kwamen, keer op keer vertelden hoe enkelingen hen het rechte pad hielpen te vinden. Iemand die het geloof in hen uitsprak en hen kansen bleef geven.

Elias vond een veilige plek bij de mensen van Lejo, waar schoolmoeë jongeren begeleiding krijgen en kwetsbare jongeren een vrijetijdsaanbod krijgen. "Ik ben naar hier gekomen, toen ik echt diep zat", zegt hij. "Dat wisten ze ook. Dus weigerden ze mij los te laten. Om je een idee te geven: gemiddeld loopt een jongere hier zes maanden tot een jaar rond. Ik ben hier vier jaar geweest." Momenteel doet Elias zelf stage bij Lejo.

Bij Giovanni De Vrieze was het onder meer de uitbater van een frituur, die hij ooit overviel, die hem een sprankel hoop gaf. De man bood hem, ondanks een overval, een studentenjob aan.

Niet enkel ouders of opvoedprofessionals kunnen dat verschil maken, ook een vriend, collega, buur... kan een jongen die worstelt te helpen.

Niet elke jongen komt echter zo iemand tegen op zijn pad. Vaak is dat gewoon toeval. De Vrieze zag verschillende mensen in zijn nauwe omgeving die niet op het rechte pad raakten. De jongen met wie hij in een instelling woonde, zit werkloos en met een strafblad thuis, zijn halfzus raakt maar moeizaam van de drugs af. "Niet iedereen krijgt het hetzelfde voor elkaar", zegt De Vrieze. "Je hebt moed nodig. En misschien nog meer, een portie geluk."

Niet alleen biologie duwt kind in bepaalde richting

'Het is een jongen.' Nee, het is niet de bedoeling dat u in een ongemakkelijke kramp schiet als de gynaecoloog het vermoedelijke geslacht van uw ongeboren kind bekend maakt. De cijfers mogen dan wel aangeven dat jongens het op een aantal vlakken merkbaar minder goed doen, het betekent uiteraard niet dat dat elk Y-chromosoom stevast tot een brokkenparcours leidt.

Het onderzoek van De Morgen maakt duidelijk dat het zeker niet alleen biologie is dat een kind een bepaalde richting uitduwt. Genen en hormonen leggen een basis, maar wat een jongen daarna meemaakt in zijn leven en in welke omgeving hij opgroeit, zijn veel bepalender.

Een jongen van tien jaar valt met andere woorden niet zomaar te vergelijken met een gast van twintig. De sociaal-economische achtergrond kan de verschillen nog versterken: opgroeien in een villa in Sint-Martens-Latem is niet hetzelfde als in een appartementencomplex in Borgerhout.

Jongens komen dus niet in de problemen, louter omdat ze jongens zijn. "Net daarom is het zo belangrijk om te kijken naar kinderen als individuen, en na te gaan wat zijn of haar noden precies zijn", vat pedagoog Pedro De Bruyckere (Arteveldehogeschool Gent, Universiteit Leiden) het goed samen.

Het zou al te makkelijk zijn om alleen naar beleidsmakers te kijken en van hen te verwachten dat ze alle noden wegwerken. Natuurlijk moeten zij daarnaar streven en zouden een brede campagne die meer mannen naar de zorg leidt of meer educatieve pakketten over mannelijkheid een verschil kunnen maken. Maar minstens zo nuttig is om te beginnen bij jezelf.

PIETER GORDTS EN FEMKE VAN GARDEREN

Onderwijs werkt over netten heen: "Leerlingen maken volgend jaar kennis met hetzelfde studieaanbod"

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 18

* Het Laatste Nieuws : Pajottenland

De secundaire scholen wisselen volgend schooljaar leerkrachten uit zodat kinderen in elke school aan het einde van het tweede jaar nog steeds alle opties heeft om een studierichting te kiezen in een andere school. Dit komt er nadat sommige kinderen op een wachtlijst belandde.

Dit moet ervoor zorgen dat kinderen in de eerste graad in elke school perfect voorbereid kunnen worden op een juiste studiekeuze.

"Specifiek voor de richting klassieke talen, zullen leerlingen ook in het Don Bosco TI en GO! Technisch Atheneum kunnen kiezen voor klassieke talen", klinkt het in een brief aan de ouders. "Respectievelijk zullen de leerkrachten klassieke talen van Heilig-Hart&College en GO! Middenschool instaan voor die vorming." Verder wordt er ook gezegd dat beide scholen voor alle leerlingen zoveel mogelijk opties willen openhouden. Via projecten, overleg en uitwisseling zullen alle leerlingen dus kennis maken met het studieaanbod.

Geen onderscheid

Vorige maand bleek dat er heel wat kinderen op een wachtlijst waren beland omdat hun eerste school naar keuze te populair is. Dat was vooral het geval in de scholen waar in het eerste jaar A klassieke talen onderwezen worden. "Wij kunnen en mogen bij het aanmelden geen onderscheid maken tussen leerlingen die kiezen voor 1A met en 1A zonder klassieke talen", laten de scholen weten. "Voor kinderen die kiezen voor klassieke talen, zijn de keuzeopties beperkt. Toch kunnen ze, omwille van het systeem, niet apart of bovenaan de wachtlijst geplaatst worden." Dat is problematisch, geven de scholen toe. "We kunnen mensen niet voornemen op onze wachtlijst." En dus engageren ze zich er nu voor om de programma's aan te passen. Zo zou iemand die in Don Bosco start, na twee jaar nog steeds kunnen overschakelen naar een klassieke talenrichting in bijvoorbeeld het Heilig Hart&College.

Kleine klasgroepen

Er is wel één uitzondering: het Sancta Maria Instituut in Lembeek. "Als kleinere school draagt ze op haar manier een steentje bij in de aanpak van de capaciteitsproblematiek. Daar wordt het engagement opgenomen om te werken met kleine klasgroepen van maximaal zestien leerlingen. De school zal er zo voor zorgen dat de kleinschaligheid gecombineerd met een warme aanpak op klasniveau een meerwaarde is. Zo is dit aanbod een aanvulling die mogelijk is voor wie in 1A nog op zoek is naar een school zonder aanbod klassieke talen."

De scholen stellen overigens dat er bouwprojecten op stapel staan om de capaciteit uit te breiden.(BKH)

Hasselt organiseert opnieuw zomerscholen

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 19

* Het Laatste Nieuws : Limburg

Deze zomer organiseert Hasselt voor het tweede jaar op rij zomerscholen. "Een noodzaak, want de coronapandemie heeft bij heel wat leerlingen leerachterstand veroorzaakt", benadrukt schepen van Onderwijs Habib El Ouakili (RoodGroen+). Voortaan zullen daar ook leerlingen met een andere taalachtergrond toegelaten worden.

De zomerschool zal plaatsvinden tijdens de eerste twee weken van augustus in de Stedelijke Basisschool Kermt. "We werken in kleine groepjes met leerlingen van het eerste tot het vijfde leerjaar en zetten ook erg in op afwisseling. Op voormiddagen leren de leerlingen bij over rekenen en taal, en in de namiddag komen de STEM-vakken, sport, crea en spel aan de beurt. Met die combinatie kunnen we het vakantiegevoel toch wat behouden", verduidelijkt schepen El Ouakili.

Al is er volgens de stad zeker nood aan extra les voor de Hasseltse leerlingen. "We merken dat zij door de coronapandemie toch wel wat leerachterstand hebben opgelopen. Zeker de meest kwetsbare leerlingen zijn getroffen, dus proberen we met de zomerschool die leerachterstanden zoveel mogelijk weg te werken op een fijne manier. Nieuw dit jaar is dat ook OKAN-leerlingen kunnen deelnemen. Die leerlingen hebben een andere taalachtergrond. Voor hen voorzien we al tal van initiatieven doorheen het schooljaar, maar nu kunnen die leerlingen dus ook terecht in onze zomerschool."

Frans en wiskunde

Daarbovenop slaat Hasselt de handen in elkaar met twee partners, die elk hun eigen zomerschool zullen organiseren. "We hebben vorig jaar kunnen ervaren dat de zomerschool belangrijk is om leerachterstand weg te werken, maar ook om leerlingen voor te bereiden op het hoger onderwijs. Daarom werken we dit jaar samen met acht secundaire scholen van het GO! Next Onderwijs en de Hogeschool PXL. Hoe meer schouders onder dit project, hoe beter voor de Hasseltse leerlingen."

Zo zal het GO! Next Onderwijs zich voor de eerste editie focussen op lessen Frans en wiskunde. "Uit analyse bleek dat vooral die vakken naar boven kwamen als vakken waar de leervertraging het grootste was", zegt Carlo Gysens, algemeen directeur van scholengroep GO! Next. "Zij kunnen daarom extra les krijgen van onze leerkrachten van de verschillende scholen, en in de namiddag voorzien we samen met de stad ook een ruim aanbod aan workshops." De delibererende klassenraden op het einde van het schooljaar selecteren de leerlingen die in aanmerking komen voor de zomerschool en voor welk vak. "We zullen ons in ieder geval richten op leerlingen van de tweede graad en het vijfde leerjaar, de groepen waar we de grootste achterstand noteren."

Hoger onderwijs

Voor 18-jarigen die binnenkort de overstap maken naar het hoger onderwijs, is er deze zomer dan weer de 'PXL Summerschool' van 16 tot en met 27 augustus. "Daarmee willen we toekomstige studenten voor de start van het academiejaar een extra duw geven", verduidelijkt PXL-directeur Ben Lambrechts. "Dat betekent niet alleen vakinhoudelijk, maar we geven hen ook een training in academische vaardigheden en hebben aandacht voor sociale activiteiten. Door deze zomerschool krijgen leerlingen dus tien dagen lang een goed zicht op waar ze momenteel staan, wat de hogeschool te bieden heeft en waar er nog groeikansen liggen."

Maar ook de leerlingen van het vijfde, zesde en zevende leerjaar zijn er welkom. "Zij kiezen in de voormiddag twee vakken die ze willen volgen: wiskunde, Frans, Engels, Nederlands, elektriciteit, elektronica of office", verduidelijkt Elke Martens, coördinator van de PXL-zomerschool. "De PXL Summerschool richt zich dus niet enkel tot schoolverlaters."

Habib El Ouakili - schepen van Onderwijs - GIULIA LATINNE

Kinderen leren zelfzeker worden met 'Pitstop'

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 18

* Het Laatste Nieuws : Brabant-Hageland

Kinderen al van in de basisschool weerbaar maken. Dat is het doel van 'Pitstop'. Een project van Arktos vzw dat het afgelopen jaar in KSD Voorzienigheid is uitgerold samen met de dienst Flankerend Onderwijs van de stad Diest. Een echte meerwaarde blijkt nu na evaluatie. Daarom stappen ook volgend schooljaar nog eens drie andere Diestse scholen gratis mee in het project.

Soms kan het er hard aan toe gaan onder leerlingen in de klas. Soms is de overstap naar de secundaire school niet zo evident. Vandaar dat de dienst Flankerend Onderwijs met Arktos vzw, het Vlaams expertisecentrum voor kinderen en jongeren, de samenwerking aanging voor het project 'Pitstop Basis'.

'Pitstop Basis' is een integraal en duurzaam project voor 6- tot 12-jarigen. Een jaar lang ondersteunt Arktos de school om leerlingen weerbaar te maken, waardoor ze sterker in hun schoenen staan. "Het is belangrijk dat we aandacht hebben voor het welbevinden van onze jongeren en kinderen. In Diest zetten we daarom met 'Pitstop Basis' al op erg jonge leeftijd in op goed voelen op school en zelfzeker zijn", legt schepen van Onderwijs Pascale Vanaudenhove uit.

De leerkrachten worden gecoacht en krijgen concrete tools om mee aan de slag te gaan. Maar ook ouders worden meegenomen in het verhaal. Iedereen wordt doorweekt met dezelfde 'weerbare' materie.

Pilootproject

Het afgelopen schooljaar kreeg KSD Voorzienigheid de kans om via Arktos het 'Pitstop Basis'-traject te doorlopen.

Stilzitten en kinderen eenzijdig bestoken met informatie is er niet bij. De kinderen leren technieken om hun zelfbewustzijn en zelfbeheersing te verhogen. Daar horen uiteraard ook gesprekken bij die worden voorafgegaan door speelse doe-oefeningen.

"Op deze manier leren leerlingen kenbaar maken waar hun grenzen liggen, leren ze 'nee' te zeggen, assertief zijn of op een veilige manier een gesprek aan te knopen met onder andere leerkrachten en ouders over een probleem of een gevoel waarmee ze kampen. Ze ontwikkelen meer zelfvertrouwen en durven opkomen voor zichzelf", gaat schepen Vanaudenhove verder.

Het project legt de focus op de klasgroep en individuele leerlingen. Maar ook de leerkrachten doen hun voordeel bij de oefeningen. Zij kunnen de technieken aanwenden om zich te versterken in de klas en de volgende schooljaren. 'Pitstop Basis' werpt niet enkel z'n vruchten af in het klaslokaal of op de speelplaats. Het resultaat werkt ook door in het gezin, tijdens de contacten en activiteiten van de jeugdbeweging, in de sportclub en zoveel meer.

Weerbare scholen

Zowel de leerlingen, de leerkrachten en de directie van de school als de ouders waren laaiend enthousiast over het project en zagen de effecten ervan op school en thuis. Alle Diestse scholen hebben nu van de stad Diest de kans gekregen om volgend schooljaar gratis in te stappen in het project.

"Ik vond de sessies zeer fijn. We hebben geleerd over onze eigen grenzen en die van anderen. En hoe we die moeten aangeven", vertelt een leerling. Maar ook de leerkrachten zijn enthousiast. "Ik vond het bijzonder waardevol als leerkracht om de kinderen mee te geven hoe ze zich in groep kunnen gedragen en op welke manier ze stop kunnen zeggen", aldus een leerkracht.

Nast KSD Voorzienigheid tekenen ook De Pit, KSD Warandeschool en KSD Sint-Jan in op 'Pitstop Basis'. Vanaf volgend schooljaar zullen dus al vier Diestse scholen de titel 'Weerbare school' mogen dragen.

PHAEDRA GHYSEBRECHTS

Scholen krijgen 95.195 euro voor digisprong

N **Het Nieuwsblad** - 16 Jun. 2021
Pagina 4

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Vlaamse Ardennen - Gentse Rand

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft 95.195 euro uitgetrokken om te investeren in de digisprong-middelen van de Zalmse scholen. De extra middelen moeten helpen om de achterstand weg te werken op het gebied van digitaal onderwijs. Het geld zal gebruikt worden in de digitale infrastructuur en ICT-toestellen voor alle leerlingen vanaf het 5de leerjaar.

“Digitaal onderwijs kan een geweldige aanvulling zijn op het klassieke onderwijs. Zo kan je via digitale weg sterke leerlingen meer uitdaging aanbieden en kwetsbare leerlingen beter ondersteunen”, stelt schepen Peter Van Den Haute (N-VA), die zelf ook in het onderwijs staat. “We zijn uiteraard heel blij dat de minister op deze manier onze leerlingen extra ondersteunt.” (dvp)

Brandalarm lokt VTI-directeur naar uitwuiFFEest

HET LAATSTE NIEUWS **Het Laatste Nieuws** - 16 Jun. 2021
Pagina 18

* Het Laatste Nieuws : Oostkust

Leerlingen, leerkrachten en ondersteunend personeel van de campus Zandstraat van VTI Brugge hebben dinsdag op originele wijze hun afscheidnemende campusdirecteur Peter Schotte verrast.

Schotte trekt na een carrière van meer dan 40 jaar binnen de muren van VTI Brugge op 30 juni de schoolpoort achter zich dicht. De man uit Sint-Andries was opvoeder, leerkracht, zorgleerkracht en campusdirecteur. Schotte werd door de school naar het voetbalveld gelokt. Dat gebeurde met een brandalarm. Nietsvermoedend werd hij daar uitgebreid in de bloemetjes gezet. Vanaf 1 september neemt Julie Houwen de fakkel als campusdirecteur over. (BHT)

Ruzie tussen kindjes op school? 'Herstelmuur' lost alle problemen op

N Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021
Pagina 3

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Roeselare-Tielt-Izegem

Dankzij acht bachelorstudentes sociaalagogisch werk en onderwijs aan de hogeschool Vives in Kortrijk gaat het er rustiger en verdraagzamer aan toe op de speelplaats van basisschool De Wijzer. Voor hun bachelorproef bedachten de studentes een 'herstelmuur' om kinderen zelfstandig ruzies te laten bijleggen.

De Tieltse Elodie Vincent en haar studiegenoten Marthe Vindevogel, Jamina Igodt, Charlotte De Coker, Ellora Safi, Emma De Wulf, Stephanie Lams en Yana Marinx ontfermden zich twee maanden lang over de dubbele opdracht van Luc Alvoet, directeur van De Wijzer in Aarsele, om de middagspeeltijd voor alle kinderen aangenamer te laten verlopen en hen de mogelijkheid aan te reiken om zelf conflictsituaties op te lossen.

“Tussen de middag duurt de speeltijd wat langer, waardoor verveling toeslaat, waar dan weer ruzie en pestgedrag van kunnen komen”, schetst de directeur.

Weer vrienden in vijf stappen

De studentes trokken op onderzoek uit en bevroegen leerkrachten, vrijwilligers en natuurlijk ook de kinderen zelf. “Uit cirkelgesprekken leerden we dat een trampoline of zo de speeltijden leuker kon maken, maar ook tot minder geruzie leidt en meer rust geeft”, zegt Jamina Igodt.

Onder leiding van Gerda Geens werkten de acht een handleiding uit waarbij de kinderen van De Wijzer hun ruzies in vijf stappen zelfstandig kunnen uitpraten. Daar hoort een 'herstelmuur' op de speelplaats bij.

“De vijf vingers van de grote, groene hand, staan voor de vijf benodigde stappen, van tot bedaren komen tot inzien wat er nodig is om een conflict te beslechten”, zegt Jamina. “De kinderen gaven eind vorige week hun goedkeuring aan die werkwijze door hun handafdruk in verf naast de grote hand te plaatsen.”

Daarnaast toverden de studentes een afgeleefde caravan helemaal om tot een stille ruimte in de tuin. “In vakliteratuur lezen we dat speeltijden niet constant rond balspelen hoeven te draaien. Kinderen krijgen hier nu de kans om zich even terug te trekken om een boekje te lezen of wat te knutselen.”

Vroege vogels

Directeur Alvoet is in de wolken met het resultaat. “Gisteren zag ik een kind al voorzichtig het principe van onze 'herstelmuur' toepassen”, zegt hij nog. “De leerkrachten waren eerst wat terughoudend, maar inmiddels is iedereen vol lof over de inzet van de studenten. Ik dacht hier altijd de vroegste vogel te zijn, maar op een dag waren ze al aan het schilderen toen ik kort na 6 uur op school aankwam. Ik heb het gevoel dat ze zich na maandenlang afstandsonderwijs helemaal in deze opdracht hebben kunnen uitleven.”

Tom Van Houtte

Holy (16) mag unieke stage lopen bij CERN

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 17

* Het Laatste Nieuws : Kempen

Een leerling van het 5de jaar STEM in het Heilig Graf in Turnhout is geselecteerd voor een unieke stage. De 16-jarige Holy trekt twee weken naar CERN in Zwitserland, waar de krachtigste deeltjesversneller ter wereld staat. "Het is de eerste keer dat leerlingen uit België stage mogen lopen in dit Europese onderzoekscentrum."

Sportliefhebbers kennen Holy-Ikenna Thompson-Nwachukwu als ver- en hinkstapkampioen. In 2020 mocht hij twee provinciale en twee Vlaamse titels op zijn naam schrijven. Hij werd ook derde op het Belgisch kampioenschap.

In het Heilig Graf in Turnhout staat hij nu vooral gekend als de leerling die stage mag gaan doen bij het Europese onderzoekscentrum CERN in Zwitserland. "Holy, een leerling uit het 5de jaar STEM, besliste om op het aanbod van Sofie Tielen, opleidingsverantwoordelijke Exacte wetenschappen, in te gaan en moest hiervoor een procedure doorlopen. Zo schreef hij onder meer een uitgebreide motivatiebrief en werd er vanuit de school ook een aanbevelingsbrief verstuurd. Hij zal nu twee weken de kans krijgen om ingewijd te worden in de wereld van de deeltjesfysica", zegt Sarah Lauwerysen, communicatieverantwoordelijke van Heilig Graf Turnhout.

Gemotiveerd

Holy is samen met 23 andere Belgische leerlingen geselecteerd om deel te nemen aan de stage bij CERN. Het is de eerste keer ooit dat leerlingen uit België stage mogen lopen in dit Europese onderzoekscentrum. "Ik ben bijzonder blij met mijn selectie", reageert Holy. "Ik zal namelijk verschillende onderzoeksprojecten uitvoeren samen met andere gemotiveerde leerlingen, onder begeleiding van CERN-wetenschappers. Dat zal ongetwijfeld erg boeiend worden. Ik kijk er al naar uit om aan deze CERN-stage deel te nemen."

De stage van Holy kadert in het 'High School Students Internship Programme (HSSIP)' van CERN. Sinds vijf jaar biedt dit programma leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs de kans om er twee weken stage te lopen. "In 2021 krijgt België voor de eerste keer de kans om deel te nemen aan het HSSIP-programma. Uit bijna 600 kandidaten selecteerde de organisatie 24 leerlingen, verdeeld over leerlingen uit de drie taalgemeenschappen van het land. Deze jonge wetenschappers mogen van 24 oktober tot en met 6 november 2021 verschillende onderzoeksprojecten uitvoeren in dit onderzoekscentrum. De projecten variëren van fundamenteel onderzoek op het gebied van deeltjesfysica tot kosmologie, versnellers, materiaalwetenschap, communicatie en onderwijs."

Kennis delen

Het Heilig Graf in Turnhout is erg opgetogen over deze bijzondere kans voor één van haar leerlingen. "We zijn er trots op dat we bij de selectie van eerste Belgische scholen behoren die een stagiair naar CERN mogen sturen. Het zal ongetwijfeld een heel leerrijke ervaring zijn voor Holy", zegt Sofie Tielen, opleidingsverantwoordelijke Exacte wetenschappen. "Misschien volgt er uit zijn deelname wel een mooi STEM-project, zodat we de kennis kunnen delen met alle leerlingen uit onze 6-jarige STEM-opleiding."

Als voorbereiding op de stage zal Holy in september onder meer ook astronaut Dirk Frimout ontmoeten tijdens een evenement.

CERN is een Europese organisatie die onderzoek doet naar elementaire deeltjes. Met behulp van deeltjesversnellers laten wetenschappers deeltjes met een grote snelheid op elkaar botsen. In het onderzoekscentrum werkt een 2500-tal vaste medewerkers, aangevuld met ongeveer 10.000 wetenschappers die vanuit hun land voor een bepaalde periode naar CERN worden gestuurd.

holy (16) - JEF VAN NOOTEN

Basisschool De Appelbloesem verhuist naar site van voormalige freinetschool

Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021

Pagina 2

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Dender

Binnen enkele jaren zal basisschool De Oogappel haar intrek nemen in een nieuwbouw op de site van de voormalige freinetschool De Appelbloesem in de Heirstraat in Appels. De site blijft zoals eerder beslist door de stad ook deels voorzien voor de gemeenschap in de Dendermondse deelgemeente.

Na de sluiting van de freinetschool wilde het stadsbestuur van Dendermonde van de site een groene long maken. "Het is nog altijd de bedoeling om er een groene gemeenschapsruimte in te richten, waar het verenigingsleven een stek kan blijven hebben", zegt burgemeester Piet Buyse (CD&V). "Maar we werden geconfronteerd met een nieuwe vraag van het Oscar Romerocollege."

Het vrij onderwijs van Dendermonde ziet de kosten aan het gebouw van De Oogappel wat verderop oplopen. "We hebben een masterplan rond onze infrastructuur opgemaakt", zegt algemeen directeur Joeri Deblauwe. "Eén van de aandachtspunten daarin is de basisschool in Appels. Dat gebouw heeft heel veel renovatie nodig. Het optrekken van een nieuwbouw op de plek van de gemeenteschool zorgt voor een win-win. En daar zijn we het stadsbestuur dankbaar voor. We geloven in brede scholen die na schooltijd openstaan voor verenigingen en voor de gemeenschap. We hebben daar in het centrum van de stad ook goede ervaringen mee."

Grondruil met bisdom

Het hoofdgebouw van de voormalige freinetschool kent stabiliteitsproblemen. Ook in eerdere plannen zou dat verdwijnen. "Ook de refter zal gesloopt worden en in de plek komt een nieuwbouw, maar er zal vooral heel veel groen zijn daarrond", zegt schepen van Openbaar Domein Leen Dierick (CD&V). "Het modulaire gedeelte dat enkele jaren geleden werd opgetrokken zal dienstdoen voor de gemeenschap. Daar zal de wijkagent een bureau krijgen en het nieuwe lokaal dienstencentrum in Oudegem een antennepunt."

Een deel van de gronden die nu nog van de stad zijn komen in handen van het bisdom, dat eigenaar is van alle gronden van het vrij onderwijs in Dendermonde. "We doen een grondruil, want het bisdom is eigenaar van de sociale site in de Vijfde Januaristraat in Sint-Gillis met onder meer sociaal restaurant TVORK", verduidelijkt de burgemeester. Het nieuwbouwproject voor De Oogappel zal 3,3 miljoen euro kosten aan het Oscar Romerocollege. De bedoeling is dat de tweehonderd leerlingen van de school er gebruik van kunnen maken tegen 2024.

Stef Van Overstraeten

Scholieren VTI bouwen eigen weerstation

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 18

* Het Laatste Nieuws : Mechelen-Lier

Een groep scholieren van het Vrij Technisch Instituut Lier installeerde onlangs in de Lierse wijk Donk een eigen weerstation. Bedoeling is dat de jongeren de weerdata zelf gaan opvolgen. Op die manier dragen ze hun steentje bij aan het zogenaamde VLINDER-project van de Universiteit Gent.

Vlinder staat voor 'VLaanderen IN DE weer'. Samen met verschillende secundaire scholen probeert de Gentse Universiteit enkele weerfenomenen in kaart te brengen. Ook het Lierse VTI engageerde zich nu om mee te doen.

"Weer en klimaat zijn belangrijke thema's in onze hedendaagse maatschappij", vertelt schooldirectrice Carine Peeters. "Krachtige supercomputers laten toe om steeds nauwkeurigere weersvoorspellingen te maken en daarvoor worden lokale weermetingen alsmaar belangrijker."

Voor de leerlingen van het VTI kan de deelname aan het VLINDER-project een interessante ervaring opleveren. (KDC)

Subsidies voor drie onderwijsprojecten

N Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021
Pagina 4

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Oostende-Westhoek

Oostende investeert 30.000 euro in drie onderwijsprojecten zodat kinderen van kleuter tot middelbaar beter kunnen volgen. "We zullen dit initiatief elk jaar herhalen", luidt het.

Oostende maakt onder het motto Iedereen mee jaarlijks een budget van 30.000 euro vrij voor projecten die kinderen en hun ouders meer betrekken bij het onderwijsproces. "Goed onderwijs is een basisrecht en we moeten iedereen aan boord houden. De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat dit niet evident is", zegt schepen van Onderwijs Natacha Waldmann (Groen).

Dertien scholen toonden interesse, drie werden geselecteerd. Het Onze-Lieve-Vrouwecollege hervormt de voorleesklassen naar een leesfeest voor kleuters. De Vrije Basisschool Westdiep krijgt steun voor een meertalig leesbeleid met verteltassen en boeken in een andere taal met speciale aandacht voor de ouders. Het derde project focust op het middelbaar. De Katrol breidt haar studiebegeleiding uit naar de eerste graad. "We willen vermijden dat kinderen op die cruciale leeftijd leerachterstand oplopen.", zegt Katrien Sabbe. (efo)

Hier leren zesdejaars veilig fietsen met VR-bril: "We verkleinen de stap naar het echte verkeer"

N Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021
Pagina 3

* Het Nieuwsblad : Regionaal: Brugge-Oostkust

In Brugge leren zesdejaars veilig fietsen op een wel heel bijzondere manier: met een VR-bril en -stuur. "Op die manier verkleinen we de stap naar het echte verkeer", zegt schepen van Preventie Mathijs Goderis.

Opvallend zicht in basisschool Wonderwijs in Assebroek, waar leerlingen met een VR-bril op de neus en een soort stuur in de handen de fietsbel laten rinkelen, hun hand uitsteken en bochten nemen. Voor de toeschouwer ziet het er wat vreemd uit, maar voor de leerlingen is het net echt. "Tijdens 21 levels worden de leerlingen getest op zeven fietsvaardigheden in realistische verkeerssituaties, van het afslaan tot dode hoeksituaties. Ze beginnen rustig, buiten de stad, en eindigen in het drukke stadscentrum", zegt projectverantwoordelijke Carl Boel, verbonden aan de Universiteit Gent en Thomas More-hogeschool. "Na elke fout krijgen ze meteen feedback hoe ze de situatie beter kunnen aanpakken. En na elke sessie, die ongeveer 50 minuten duurt, krijgen ze een evaluatie."

In kader van een wetenschappelijk onderzoek leerden inmiddels 250 Brugse leerlingen fietsen met de VR-brillen. "We zetten heel erg in op verkeerseducatie en daarbij merken we dat de stap van fietsen op het fietsparcours op de speelplaats naar het echte verkeer voor veel leerlingen te groot is. Door deze technologie kunnen leerlingen realistische verkeerssituaties oefenen in een virtuele realiteit en wordt die stap een stuk kleiner", zegt Mathijs Goderis (Vooruit), schepen van Preventie.

Uit de resultaten blijkt het initiatief de jongeren geen windeieren te leggen. Door gebruik van de VR-technologie bleek de interesse voor verkeerseducatie tot 34 procent hoger te liggen en steeg ook het vertrouwen in de eigen rijvaardigheid. "Maar vooral liggen hun leerresultaten 28 procent hoger. Daaruit blijkt duidelijk dat VR-technologie geen speelgoed, maar wel een volwaardig educatief instrument is", zegt Boel.

Primeur in Brugge

Het Brugs stadsbestuur is overtuigd van het concept en besliste om twaalf VR-sets aan te kopen, goed voor een investering van ruim 15.000 euro. "Die zullen we gratis ter beschikking stellen aan de Brugse basisscholen", zegt Goderis. "Brugge is zo de eerste stad in Vlaanderen die met deze technologie aan de slag gaat voor verkeerseducatie, en daar zijn we best trots op." (ktb)

Angelus (8) sterft na vermoedelijke overdosis

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 19

* Het Laatste Nieuws : Gent-Wetteren-Lochristi

In Gentbrugge is een 8-jarige jongen dood teruggevonden. Toen zijn mama de jonge Angelus vorige week maandag ziek meldde, leek er geen vuiltje aan de lucht. Tot leerkrachten donderdag in paniek sloegen toen niemand kwam opdagen bij een opvolgingsgesprek. De vader van Angelus deed thuis de gruwelijke ontdekking. "We hebben nog 1001 vragen", klinkt het bij de familie.

Vorige donderdag rinkelden de alarmbellen in het Sint-Gregoriusinstituut in Gentbrugge. De mama van Angelus (8) kwam niet opdagen bij het opvolgingsgesprek. De jongen lijdt aan autisme, en wordt begeleid in een leefgroep.

Gewikkeld in deken

Sinds maandag was Angelus ziek. Dat meldde zijn mama alleszins via de telefoon. In eerste instantie maakten de leerkrachten zich geen zorgen, maar donderdag sloeg de paniek toe na de gemiste afspraak. De school belde zijn vader Johan op die op zijn beurt een kijkje ging nemen in het appartement in Gentbrugge. "Johan was enkele weken geleden thuis vertrokken na een moeilijk moment in hun relatie", klinkt het bij de familie. "Hij zag de kleine Angelus dood in de zetel, gewikkeld in een deken. Goed mogelijk dat hij er al enkele dagen lag. Naast hem lagen ook onze twee chihuahua's, allebei dood."

Van Angelus' mama, Natasja D.G., was geen spoor meer. Pas twee dagen later werd zij opgepakt in een parkje op een steenworp van hun woning in Gentbrugge. Het Gentse parket bevestigt intussen dat het gaat om een verdacht overlijden en dat een gerechtelijk onderzoek is opgestart. Vandaag verschijnt Natasja D.G. voor de raadkamer, waar zal worden beslist of ze aangehouden blijft.

Wat de doodsoorzaak is van Angelus en wat zijn mama met hem heeft gedaan, is nog onduidelijk. Volgens zijn vader is zijn zoon omgebracht door een overdosis aan geneesmiddelen die Natasja gebruikte voor artrose. Het parket en de advocaten van Natasja bevestigen dat niet. "Het onderzoek is nog pril", laat advocaat Gonnissen weten. Sereniteit is belangrijk."

Voor de familie zien ze met het verlies van Angelus een deel van zichzelf verloren gaan. "We zijn er kapot van. Wat is daar gebeurd? Hoe is het zover kunnen komen? We hebben 1001 vragen, waar we wellicht nooit het antwoord op zullen weten. Angelus had nog een heel leven voor zich. De dood van onze jongen zal voor altijd een zwarte plek blijven."

Herdenkingsplaats

Ook op school is het verdriet groot. Vrijdag liet de directeur met psychologen aan zijn klasgenootjes weten wat er met Angelus was gebeurd. "Daar reageerden ze heel verschillend op. Met iedereen hebben we een herdenkingsplaats opgericht in de kapel, waar ze tekeningen mochten maken. Ook op zijn plekje in de klas is er een knuffelbeertje geplaatst. We nemen Angelus mee waar het kan."

SIBREN DEJAEGHER

Examens in gewijde stilte: drie kerken doen dienst als examenruimte voor leerlingen College

Het Laatste Nieuws - 16 Jun. 2021

Pagina 17

* Het Laatste Nieuws : Vakantie

Ook voor deze examenperiode vond het Sint-Jozef-Klein-Seminarie een creatieve en coronaproof oplossing. Zo legt een deel van de leerlingen examens af in drie kerken.

In de examenperiodes van juni en december vorig jaar maakte het College nog gebruik van evenementenhal 't Bau-huis om de leerlingen examens te laten afleggen. In maart trok de school vervolgens naar het Siniscoopcomplex aan het Stationsplein, waar twee zalen werden ingericht als examenruimte: het Ryan Event Center op de tweede verdieping en het vroegere Galaxy Lasergames op de gelijkvloerse verdieping.

Driehonderd leerlingen

Bij deze examenperiode moet het College het opnieuw buitenshuis zoeken. De nodige rust en stilte om de examens af te leggen, krijgen de leerlingen voorgeschoteld in de Don Boscokerk en de Christus Koning kerk. Daarnaast doet ook de eigen Collegekerk dienst als examenruimte, met ook opnieuw de ruimte van Galaxy Lasergames. Een hele organisatie voor de school. Het gaat om zo'n driehonderd leerlingen die buiten de schoolmuren coronaproof hun examens afleggen. (JVS)

Wie is politiek verantwoordelijk voor PFOS-vervuiling in Zwijndrecht?

Het Belang van Limburg - 16 Jun. 2021

Pagina 2

* Het Belang van Limburg : Genk, Zuid-West, Oost, Hasselt, Noord, West

Elke partij heeft een minister die bevoegd of betrokken is bij de vervuiling van 3M in Zwijndrecht, ook N-VA. Op het moment dat Lantis een dading met 3M afsloot, was Ben Weyts (N-VA) verantwoordelijk voor dat overheidsbedrijf.

Woensdag beslist het Vlaamse Parlement over de installatie van een onderzoekscommissie over de PFOS-vervuiling in Zwijndrecht. Die moet dan uitzoeken waarom die vervuiling niet eerder is aangepakt. Momenteel zijn alle drie de Limburgse ministers betrokken bij dit dossier, dat al 20 jaar meegaat, maar nu pas alle aandacht krijgt. Lydia Peeters (Open Vld) voor de aanleg van de Oosterweelverbinding, Zuhail Demir (N-VA) voor leefmilieu en Wouter Beke (CD&V) voor volksgezondheid. Zorg en Gezondheid - de administratie van Beke die ook gezondheidsmaatregelen uitvaardigt - heeft de laatste twee weken ook onderzocht of er een probleem was met kanker. Dat rapport is online te vinden, maar Beke heeft er niet mee uitgepakt, wellicht omdat er ook nog andere gezondheidsrisico's verbonden zijn aan PFOS. Deze resultaten zijn in elk geval positief nieuws. Zorg en Gezondheid ging tot 15 jaar terug in de tijd en noteerde in Zwijndrecht niet meer kankers dan in de rest van Vlaanderen. Niet alleen de kankers die mogelijk veroorzaakt kunnen worden door PFAS (de groep stoffen waartoe PFOS behoort, nvdr.), zoals nier-, teelbalkanker-, prostaat-, blaas- en borstkanker, maar ook andere kankers komen niet vaker voor.

Oosterweel

Lydia Peeters (Open Vld) is dan weer bevoegd over de Oosterweelverbinding en dus ook voor de dading die bouwheer Lantis heeft afgesloten met de Amerikaanse multinational 3M. "We moeten twee zaken van elkaar scheiden", zegt Lydia Peeters. "3M is al langer bezig met een bodemsaneringstraject op zijn site. Daarnaast is er de vervuiling op een perceel dat grenst aan 3M, waar dus de Oosterweelverbinding komt. Voor de aanleg wordt er grond verzet. Daarover heeft bouwheer Lantis - het overheidsbedrijf dat vorige legislatuur onder voogdij stond van minister Ben Weyts (N-VA) - een dading afgesloten met 3M. Van die dading wist ik zelf ook niets, tot minister Demir dit vorige woensdag in het parlement aanhaalde."

In de dading staat dat 3M 75.000 euro voor zijn rekening neemt voor de aanleg van een 'veiligheidsberm' en dat beide bedrijven afstand doen van gerechtelijke procedures. De inhoud van de dading is - of liever gezegd was - geheim. Tot De Standaard en Het Nieuwsblad die kon inkijken. Peeters heeft de dading naar aanleiding van het debat in het Vlaams Parlement aan de voorzitter van het Vlaams Parlement bezorgd, zodat parlementsleden die kunnen lezen. Al moeten ook zij daarover zwijgen. Die 75.000 euro steekt scherp af tegen de 63 miljoen euro voor een waterzuiveringsinstallatie en voor het grondverzet dat voor rekening is van Lantis en dus van de belastingbetaler.

Momenteel zijn de werken aan Oosterweel nog niet stilgelegd. "Daar oordeel ik zelf ook niet over, dat is een beslissing van de Vlaamse regering", zegt Peeters. "Maar ik heb als bevoegd minister aan bodemdeskundigen en toxicologen om meer duidelijkheid gevraagd. Ik wil weten of we die werken in het belang van de volksgezondheid moeten opschorten."

Vette kluif

De factuur voor de bodemsanering zelf zal wel voor 3M zijn. Met dat traject is Ovam dus al langer bezig en daar is Vlaams minister van Omgeving Zuhail Demir dan weer verantwoordelijk voor. In de jaren daarvoor was leefmilieu in handen van CD&V. Joke Schauvliege, Hilde Crevits en Kris Peeters zijn allemaal bevoegd geweest sinds de vervuiling bekend raakte. In 2004, op het moment dat het eerste verontrustende rapport van UAntwerpen opdook, was dat trouwens Jef Tavernier, een minister van Groen. De parlementaire onderzoekscommissie zal dus een vette kluif hebben aan het onderzoek naar wie wanneer steken liet vallen.

Liliana Casagrande

‘Ik heb niets gedaan waarover ik me moet schamen’

Knack - 16 Jun. 2021
Pagina 44
* Knack : Knack

Naarmate onze levens zich steeds meer online afspelen, neemt ook het fenomeen van de wraakporno toe. Ondanks de medewerking van de grote internetplatforms blijft het haast onmogelijk om de ongewenste verspreiding van intieme beelden tegen te houden. ‘Er is bijna geen enkele school in Vlaanderen waar dit niet gebeurt.’

Lisa Geudens zat met haar ouders in een restaurant aan de andere kant van de wereld toen ze plots haar vriend aan de lijn kreeg. Ze kreeg te horen dat haar ex zonet naaktfoto's van haar op een Instagramaccount had gezet. 'Ik was in shock', vertelt ze. 'Ik ben in huilen uitgebarsten. Ik heb het meteen aan mijn ouders verteld, en hun gesmeekt om even geen vragen te stellen en mij te helpen. Ik was totaal in shock.' Geudens was op dat moment 17 jaar oud.

Anderhalve maand voordien had ze het uitgemaakt met haar eerste vriend, na drie jaar van wat ze zelf 'een toxische relatie' noemt. 'Tijdens die relatie heeft hij me onder meer gepusht om naakt- foto's door te sturen', zegt Geudens. 'Liefde maakt blind, dus ik deed wat hij vroeg, hoewel ik me er eigenlijk niet goed bij voelde. Ik stuurde hem foto's via Snapchat, omdat ze daar na verloop van tijd verdwijnen. Maar hij nam er blijkbaar screenshots van. Ik ben er later ook achter gekomen dat hij die foto's met zijn vrienden deelde.'

Samen met haar zus slaagde Geudens erin om haar ex onder druk te zetten. De beelden werden redelijk snel verwijderd. Met het besef dat haar beelden door tal van toenmalige medescholieren gezien waren, had ze ondertussen leren leven. Omdat ze geen zin had in gerechtelijke procedures die maanden of zelfs jaren konden aanslepen, besloot ze uiteindelijk geen klacht in te dienen.

Lisa is een van de vele slachtoffers van wraakporno die nooit in de statistieken zullen terechtkomen. Er bestaan nauwelijks betrouwbare cijfers over hoe vaak het fenomeen voorkomt. Bij het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM), dat sinds juli 2020 meerderjarige slachtoffers van wraakporno begeleidt, werden de voorbije elf maanden 85 dossiers geopend. Bij Child Focus kwamen het afgelopen jaar 65 procent meer meldingen van online seksueel misbruik binnen dan in 2019. Volgens Olivier Bogaert, commissaris bij de Computer Crime Unit van de federale politie, registreerde de politie in 2020 maar liefst 597 klachten wegens wraakporno. Ter vergelijking: in 2014 waren dat er slechts 7. 'Dit is slechts het topje van de ijsberg', zegt Bogaert. 'Het dark number is ontzettend groot.'

Wraakporno is typisch – maar niet uitsluitend – een probleem van de jongere generaties, die seksualiteit steeds vaker ook online beleven. 'Dit is een generatie waarin het verschil tussen online en offline bijna volledig is weggefallen', zegt Catherine Van de Heyning, die als hoogleraar fundamentele rechten en substituut-procureur des Konings bij het parket in Mechelen het fenomeen wraakporno onderzoekt aan de Universiteit Antwerpen. 'Onder jongeren is het schering en inslag. Er is bijna geen enkele school in Vlaanderen waar dit niet gebeurt.'

Weinig scholen weten goed hoe ze met het nieuwe fenomeen moeten omgaan. 'Dat is een van de redenen waarom Child Focus is gestart met de website www.sexting.be', zegt Niels Van Paemel, beleidsadviseur van Child Focus. 'Stel: er gaat een naaktfoto van een meisje rond in een school. Soms krijgen wij dan telefoon: "We hebben alvast de politie gebeld, maar wat nu?" Dan zeggen wij meestal: "Stuur de politie alvast terug. Die kan er niet voor zorgen dat die foto niet langer wordt gedeeld." Op zo'n moment moet je vooral luisteren naar het slachtoffer en door gesprekken in de klas ervoor zorgen dat de keten van verspreiding wordt verbroken.'

Wraakporno plaatst ook vertrouwenspersonen voor dilemma's. 'Het begint tegenwoordig zelfs al in het eerste middelbaar', klinkt het bij een leerlingenbegeleidster die actief is in het Antwerpse stedelijk onderwijs. 'Ik krijg geregeld meisjes over de vloer die in alle staten zijn omdat er intieme beelden van hen circuleren. Het gaat haast altijd op dezelfde manier: ze beginnen te chatten met onbekenden, die hun vertrouwen winnen en hen dan gaandeweg aanmoedigen om steeds uitdagender foto's te sturen.' Het probleem doet zich opvallend vaak voor bij leerlingen met een islamitische achtergrond. 'Veel moslimmeisjes kunnen er niet mee naar hun ouders. Ze beseffen dat ze het risico lopen om verstoten te worden als die beelden uitkomen. Schooldirecties willen daarmee vaak onmiddellijk naar de politie, en de politie gaat dan altijd naar de ouders. Ik weiger dat pertinent, want dat willen die meisjes juist te allen prijze voorkomen.'

Eveline

België heeft sinds 2016 een wettelijk kader om 'het niet-consensueel verspreiden van intieme beelden', zoals wraakporno in het strafwetboek heet, aan te pakken. In 2020 keurde het federale parlement unaniem een wet goed die wraakporno strenger bestraft. Wie tegen de wil van de betrokkene seksueel getinte beelden of opnames verspreidt, riskeert een celstraf tot vijf jaar.

Overigens stuit de term 'wraakporno' nogal wat experts tegen de borst. 'Het is een heel slecht gekozen term',

zegt Willem van Lynden, jurist bij MediaMaze, een Nederlands bedrijf gespecialiseerd in online reputatiemanagement voor slachtoffers van online-shaming en woordvoerder van de stichting Stop Online Shaming (SOS). 'Porno wordt gemaakt voor consumptie en impliceert medewerking en een publiek. Hier gaat het vaak om beelden die niet bedoeld zijn om breed bekeken te worden. Wraak suggereert dan weer dat het slachtoffer iets heeft gedaan dat moet worden gewroken.' Van Lynden pleit ervoor om de term 'online seksueel misbruik' breder ingang te doen vinden. 'Woorden doen ertoe voor wie dit meemaakt en hoe het grote publiek ernaar kijkt.' De in overgrote meerderheid mannelijke daders worden volgens Van Lynden doorgaans ook niet gedreven door wraak. 'Ze doen het om stoer te doen, te pochen tegenover vrienden, of om een filmpje voor een ander filmpje te kunnen ruilen.'

In Vlaanderen raakte het concept wraakporno ingeburgerd in september vorig jaar, toen een (mannelijke) student onder de alias Eveline naaktfilmpjes ontfutselde aan verschillende bekende Vlamingen. De filmpjes werden gretig gedeeld via WhatsApp en andere geëncrypteerde kanalen. Dat een aantal van die BV's uiteindelijk gerechtelijke actie heeft ondernomen, waarbij de dader relatief snel werd gevat, heeft wraakporno wel het brede maatschappelijke debat in getrokken. 'Het heeft veel Vlamingen doen beseffen dat het doorsturen van zulke filmpjes gewoon strafbaar is', aldus Van de Heyning.

Tegelijk ziet Van de Heyning negatieve effecten. 'In de reacties hoorde je vaak dat die BV's het zelf hadden gezocht, en dat ze die beelden beter niet hadden gemaakt. Op die manier geef je de boodschap mee dat slachtoffers van wraakporno zelf schuld hebben aan wat hun overkomt. Dat is absoluut niet zo. Mensen hebben het recht om intieme beelden van zichzelf te maken. Sexting is doodnormaal onder jongeren. Het is deel van de seksuele ontwikkeling en het is totaal onrealistisch om te denken dat jongeren ermee zullen ophouden omdat het soms uit de hand loopt.'

Over het algemeen zijn de slachtoffers van wraakporno (jonge) vrouwen. Uit een internationaal onderzoek uit 2018 blijkt dat het in 92 procent van de gevallen over beelden van vrouwen gaat. Uit alle internationale onderzoeken wordt ook duidelijk dat de overgrote meerderheid van de wraak-pornoverspreiders mannen zijn. Alleen bij zogenaamde sextortion, waarbij mensen worden afgeperst met zelfgemaakte naaktbeelden, zijn mannen vaker de dupe. En soms is wraakporno gewoon een wapen in handen van criminelen. RTL-journalist Daniël Verlaan ontdekte in 2018 een wraakpornonetwerk waarin duizenden Nederlandse en Vlaamse gebruikers beelden met elkaar deelden. Door met een alias in de chatkamers binnen te breken, stelde Verlaan vast dat tussen de gebruikers een ware ruileconomie was ontstaan. 'Het was bijna alsof ze Pokémonkaarten met elkaar ruilden', aldus Verlaan. 'Hoe vaker de beelden gedeeld werden, hoe minder ze waard werden. De kostbaarste beelden, die vaak slechts in het bezit van één persoon zijn, worden original content genoemd.'

Bepaalde gebruikers gingen bijzonder ver om aan beeldmateriaal te raken. 'De gebruikers wisselden onderling tips uit om telefoons en accounts te hacken', vertelt Verlaan. 'Ze maakten valse profielen aan om tienermeisjes om de tuin te leiden. Er was zelfs een jongen bij die de computer van zijn eigen nichtje had gehackt om aan intieme beelden te komen.' Verlaan ergert zich aan de manier waarop het verspreiden van intieme beelden vergoelijkt wordt. 'Dit zijn gewoon criminelen', benadrukt Verlaan. 'Het zijn mannen die door het verzamelen van intieme beelden macht willen vergaren over hun slachtoffers, en het zelfs aan- durven om losgeld te eisen. Ze weten donders goed dat ze levens kapot- maken.'

Brute pech

Van overheidswege ligt de nadruk sterk op preventie. Wie geen herkenbare naaktbeelden van zichzelf maakt, loopt niet het risico om het slachtoffer van wraakporno te worden, zo luidt de logica. Dat klopt maar tot op zekere hoogte. Niet zelden gebruiken daders Photoshop, waarmee ze het hoofd van hun slachtoffers op een naakt lichaam monteren. Soms gebeurt het ook dat oude naaktbeelden die de betrokkene allang was vergeten opeens zonder aanwijsbare reden online komen te staan. 'Onlangs kwam een vrouw bij ons aankloppen', vertelt online reputatiemanager Van Lynden, 'van wie het toenmalige vriendje oude naaktfoto's had geüpload. Die vrouw had inmiddels kinderen van een jaar of acht. Die zitten natuurlijk ook de hele dag op een tablet, en riskeren dus op naaktfoto's te stoten die mama twaalf jaar geleden heeft gemaakt. Als je dan niet ingrijpt, is het een kwestie van tijd voor ook al je collega's die foto's hebben gezien.'

En sommige slacht-offers hebben gewoon brute pech. Dat geldt bijvoorbeeld voor Lore*, die eind juni 2018 via een vriend een filmpje kreeg doorgestuurd. Op dat filmpje van een tiental seconden is het gezicht te zien van een vrouw die anale seks heeft. Het filmpje ging vergezeld van Lores naam, haar Facebookprofielfoto en een campagnefoto van toen ze enkele jaren eerder deelnam aan lokale verkiezingen. De vrouw in het filmpje lijkt op Lore, maar heeft een andere stem en accent.

Toen Lore aangifte deed, kreeg ze te horen dat de politie machteloos stond, omdat WhatsApp-berichten niet traceerbaar zijn. Lore postte een bericht op Facebook waarin ze uitlegde dat de beelden niet van haar waren, en riep op om de beelden niet te delen. Een dag later kreeg ze telefoon van een journalist van Het Nieuwsblad, die haar meldde dat het filmpje hem via verschillende kanalen had bereikt. 'Pas op dat moment begon het me te dagen dat dit niet meteen zou overwaaien', zucht Lore. 'Plots besepte ik dat heel pornokijkend Vlaanderen die beelden met mijn naam erbij had gezien. Ze circuleerden blijkbaar al meer dan twee maanden op het internet.'

In de daaropvolgende weken drong de omvang van de verspreiding pas goed tot haar door. Haar Facebook-account werd overspoeld met tientallen berichten van wildvreemden die met haar wilden afspreken. Ze besloot meteen al haar accounts af te sluiten. In de gemeente waar ze woont en een leidinggevende functie heeft,

gingen de beelden gepaard met allerlei roddels. ‘Ik kreeg te horen dat ik mijn man bedroog. Er werden mails naar mijn werk gestuurd. Familieleden werden de hele tijd op dat filmpje aangesproken.’ Lore en haar echtgenoot trokken zich terug in hun cocon. ‘We zijn het eerste jaar amper buiten geweest. Overal waar je komt, heb je het gevoel dat mensen je herkennen en uitlachen.’

Het filmpje bleek afkomstig van het dark web, en was eerder dat jaar terechtgekomen in een ludieke WhatsAppgroep waarin plaatselijke middenstanders seksfilmpjes deelden. Een van de leden van die groep bemerkte in zo’n filmpje een vrouw die wat op Lore leek, en voegde er tot hilariteit van de groepsleden haar foto’s aan toe. Vervolgens stuurde een lid van de groep de beelden en foto’s door naar een andere WhatsAppgroep. Van daaruit verspreidden de beelden en de foto’s zich als een lopend vuurtje. In die groepen zaten verschillende dorpsgenoten die Lore goed kent. ‘Het is verbazend dat zo veel mensen – ook mensen die me kennen – dat filmpje zijn blijven doorsturen.’

Vorig jaar werden twee leden van de oorspronkelijke WhatsApp-groep veroordeeld tot een symbolische schadevergoeding. ‘Wat me nog het meeste pijn doet, is dat er bij de daders geen schuldbesef is’, zegt Lore. ‘Er zijn heel wat dorpsgenoten die het mij kwalijk nemen dat ik een klacht heb ingediend, en die vinden dat ik me aanstel. Het is verbazend hoe weinig mensen snappen hoe slopend dit is. Ik ben er bijna aan onderdoor gegaan, en het waren niet eens mijn beelden.’

Pornhub

Sinds april vorig jaar kunnen slachtoffers aankloppen bij het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM). Dat voorziet in gratis juridische bijstand, en helpt ook om beelden te verwijderen. ‘Slachtoffers die contact met ons opnemen, zijn doorgaans niet op zoek naar een juridische procedure’, zegt Liesbet Stevens, hoogleraar seksueel strafrecht aan de KU Leuven en adjunct-directeur van het IGVM. ‘Hun eerste vraag is altijd: haal die beelden zo snel mogelijk offline.’

Sinds vorig jaar werkt het instituut samen met internetplatforms als Facebook, Google, YouTube, WhatsApp en Pornhub. Het IGVM is bovendien in het bezit van de status trusted flagger, waardoor het op platforms voorrang krijgt wanneer het een verzoek indient om beelden te verwijderen. Facebook en Pornhub kunnen bepaalde beelden bovendien hashen, zodat ze automatisch verwijderd worden als ze online worden geplaatst. Ook is het mogelijk om ervoor te zorgen dat zoekmotoren bepaalde websites en pagina’s niet langer opnemen in hun zoekopdrachten, zodat de beelden minder goed vindbaar worden.

De nieuwe wet op wraakporno bepaalt dat internetdiensten met een rechterlijk bevel verplicht kunnen worden om binnen de zes uur de beelden te verwijderen. ‘Dat klinkt mooi, maar in de praktijk gaat het veel te traag’, zegt Stevens. ‘Het duurt minstens 48 uur voor je zo’n rechterlijk bevel vasthebt, en vaak nog langer.’

Sneller gaat het als het IGVM zelf meteen dubieus beeldmateriaal signaleert. Dan slagen platforms er doorgaans redelijk goed in om beelden binnen de wettelijke termijn van zes uur te verwijderen. Die termijn is enorm belangrijk, zegt Stevens. ‘Als je zulke beelden niet snel genoeg verwijdert, is het onmogelijk om ze helemaal weg te krijgen. Dan blijft er altijd wel iets staan op de een of andere obscure website.’ Door een gebrek aan middelen beschikt het IGVM voorlopig evenwel niet over een permanentiedienst zoals Child Focus die heeft. In het weekend en buiten de kantooruren zijn slachtoffers aangewezen op de website van het IGVM (www.igvm-iefh.belgium.be), waar ze uitleg kunnen vinden over hoe ze de beelden eigenhandig offline kunnen zetten.

Stevens toont zich voorlopig wel tevreden over de medewerking die de meeste internetplatforms verlenen. Die verliep aanvankelijk zeker niet altijd en overal van harte. Pornhub, de megapornowebsite die lange tijd alle protesten van slachtoffers naast zich neerlegde, schoot pas in actie nadat de creditcardbedrijven Visa en Mastercard ermee dreigden de betalingen voor de website niet meer te verwerken. Meer dan 70 procent van alle video’s op de website – het ging om miljoenen filmpjes – werd intussen verwijderd omdat Pornhub niet kon waarborgen dat de mensen op de beelden wel degelijk hun toestemming hadden gegeven. De enige grote speler die nog steeds halsstarrig elke vorm van samenwerking weigert, is Twitter. Begin december startte het IGVM zelfs een rechtszaak tegen Twitter. Er is ook nog het probleem dat het IGVM met tal van ‘kleinere’ platforms geen contact heeft, wat de volledige verwijdering van de beelden moeilijker maakt.

Maar terwijl het openbare internet, op voorwaarde dat er voldoende wordt gemonitord, steeds vlotter kan worden schoongeveegd, blijft het nog steeds onmogelijk om op te treden tegen beelden die circuleren via versleutelde groepen op apps als WhatsApp, Signal, TikTok of Telegram. ‘Daar zijn we de strijd aan het verliezen’, zegt onderzoekster Catherine Van de Heyning. ‘Omdat die berichten versleuteld zijn, is het voor die platforms zelfs technisch onmogelijk om beelden te detecteren en te verwijderen.’

‘Het is een dilemma’, erkent ze. ‘Voor burgers is het een goede zaak dat je via encryptie veilig kunt communiceren, maar het geeft natuurlijk ook de mogelijkheid aan criminelen om zonder enige controle om het even wat te delen. Het is moeilijk om daar een goed evenwicht in te vinden.’

Dat ondervindt ook Willem van Lynden. ‘Een mogelijkheid is dat platforms als WhatsApp bepaalde gebruikers blokkeren of dat de hele groep waarin de beelden worden gedeeld, wordt verwijderd. Maar de content die daarin is gedeeld, blijft natuurlijk wel op de telefoontjes staan van de mensen die het aan elkaar hebben verzonden. Er is dus altijd de mogelijkheid dat het opnieuw wordt gedeeld. Zelfs als de bewuste beelden in een cloud worden bewaard, is het heel lastig, zo niet onmogelijk, om tegen bijvoorbeeld Apple te zeggen: “Jongens, kunnen jullie dit filmpje weghalen?” Om privacyredenen willen die niet in de bestanden van hun gebruikers rondneuzen. Al

geloof ik wel dat we in de toekomst die cloudhostingproviders zullen kunnen aanspreken.'

Wanhoopsdaden

Voorlopig is het nog zo dat slachtoffers moeten leren te leven met de angst en onzekerheid dat ongewenst gedeelde naaktbeelden op elk moment opnieuw kunnen opduiken. Met name voor minderjarige slachtoffers is die wetenschap vaak zwaar om te dragen. Ze slaan volledig in paniek, melden zich ziek op school, sluiten zich af, en maken in het allerergste scenario een einde aan hun leven.

Dat drama overkwam Zara Chiarolini, de moeder van de 14-jarige Maëlle, die eind januari 2020 zelfmoord pleegde. 'Mijn dochter had een naaktfilmpje van zichzelf gestuurd naar, laten we zeggen, haar vriendje, al weten we niet of er echt een amoureuze relatie was', vertelt Chiarolini, die lesgeeft op de school in Jumet waar Maëlle schoolliep. 'Die jongen heeft dat filmpje gedeeld met heel wat vrienden, op allerhande pornosites... Zo is het ontelbare keren bekeken. Nadat het was verspreid, heeft Maëlle tonnen beledigingen en haatboodschappen op haar eigen socialemediakanalen over zich heen gekregen. Het filmpje is een eerste keer gedeeld eind november 2019. Vervolgens is de storm wat gaan liggen. Nadien is de video nog eens gedeeld in januari. Ik denk dat ze toen moet hebben gedacht dat het nooit zou stoppen. Ze zag geen oplossing meer. Het was ook je reinste wraakporno. Hij wilde haar straffen omdat ze in zijn ogen hun relatie te luchtig opnam.'

Dat weet de moeder nú, maar op het moment van de feiten verkeerde ze in volstrekte onwetendheid. 'Ik heb dat allemaal ontdekt de dag dat ik mijn dochter dood in haar kamer heb aangetroffen. Dat is het gevaar met cyberpesten. Het speelt zich af in een virtuele wereld waartoe volwassenen nauwelijks of geen toegang hebben. Bovendien veroorzaakt het delen van naaktbeelden bij tienermeisjes een gigantisch gevoel van schaamte. Die schaamte zorgt ervoor dat slachtoffers geen hulp zoeken en drijft hen soms tot een wanhoopsdaad.'

De dood van Maëlle bracht in Franstalig België een publiek debat over wraakporno en cyberpesten op gang. 'Ik kan verder niet veel details geven', zegt Chiarolini. 'De rechtszaak tegen de hoofdverdachte loopt op dit moment nog.'

Met andere ouders die een kind verloren door zelfmoord als gevolg van cyberpesten, bestuurt Chiarolini de vzw Les MOTs de TOM. Die staat ouders bij die niet weten wat ze moeten doen als hun kind slachtoffer wordt, biedt hulp aan slachtoffers en voert campagnes in scholen.

'Er is nog veel werk aan de winkel, op alle vlakken', zegt Chiarolini. 'Als je kind is overleden, voel je je totaal verloren. In mijn geval is de politie zelf een onderzoek begonnen en vond het parket dat de bewijslast zwaar genoeg woog om de daders te vervolgen. Maar dat is lang niet bij alle ouders zo. Bovendien is dit soort onderzoek door het gebruik van pseudoniemen en anonieme accounts erg lastig en tijdrovend. Het onderzoek naar de dood van Maëlle heeft meer dan een jaar geduurd.'

Een jongen van 15 kun je niet in de gevangenis stoppen, beseft de moeder, maar ze hoopt wel dat de jeugdrechter een voorbeeld zal stellen: 'De schaamte moet van kant veranderen. Jongeren moeten leren dat er onlinerechten en onlineplichten zijn. Op sociale media speelt een soort cockpитеffect, zoals beschreven bij gevechtspiloten in de Tweede Wereldoorlog: je ziet je slachtoffers niet, vaak ken je ze niet eens persoonlijk. Je kunt ze dus volstrekt anoniem en zonder enige empathie bombarderen.'

Niet alleen beelden kunnen vernietigen, maar ook woorden, in de vorm van geruchten en toespelingen. Daarover getuigt Maria Isabel Villalobos, een Boliviaanse die met haar Belgische echtgenoot in Waver, in Waals-Brabant woont. Haar dertienjarige dochter Maeva pleegde op 13 januari 2020 op een zondagnacht zelfmoord, terwijl haar ouders en drie broers en zussen rustig lagen te slapen. 'We waren die zondag nog allemaal samen naar de film gegaan. Ze had dat weekend ook een nieuwe tas in de solden gekocht, waarin we haar schoolspullen zondagavond hadden overgeladen', vertelt Villalobos in haar zitkamer, waar grote foto's en een geschilderd portret van haar overleden dochter hangen. 'Die avond zat ze nog laat voor school te werken. Ik ben gaan slapen. Toen ik 's ochtends vroeg opstond om voor iedereen ontbijt te maken en het licht aandeed, heb ik haar in de mezzanine gevonden.'

Niemand in het gezin wist hoezeer Maeva leed onder de onlinepesterijen van haar voormalige vriendengroep op school. 'Achteraf hebben we vernomen dat er veel gedoe was met een jongen, met wie ze close was. Maar Maeva was een vrolijk, slim en supersociaal meisje. Ze hield van dansen, hing de clown uit in de klas en verstopte voor iedereen hoe slecht ze zich voelde. Pas na haar dood kregen wij, via mails, filmpjes en spraakberichten van vriendinnen die zich schuldig voelden omdat ze niets hadden gedaan om het pesten en de seksuele roddels te stoppen, een zicht op wat er was gebeurd. Zo kwamen we te weten hoe ze tot het allerlaatste moment haar vrienden had gesmeekt ermee op te houden.' Op haar socialemediakanalen was Maeva, een tiener met lange, sluike bruine haren, die hield van mooie kleren en er wat ouder uitzag dan haar leeftijd, maandenlang voor vuile hoer, slet en erger uitgemaakt.

'We wisten dat Maeva ruzie had met vriendinnen, maar niet hoe hard of in welke zin. Toch hebben we dat bij de school aanhangig gemaakt in november, maar die wuifde het weg', zegt Villalobos. 'Wat online gebeurde, vond de school niet haar verantwoordelijkheid. Bovendien was het heel lastig voor Maeva, want het kwam uit de hoek van haar eigen vrienden, en die wil je natuurlijk niet verklikken.'

Niet alleen de houding van de school, ook die van de politie liet volgens de ouders van het meisje te wensen over. 'Pas zeven maanden na haar dood kregen we haar telefoon en tablet terug, zonder dat ze er iets mee

hadden gedaan. Wij zijn zelf ook pas gehoord door de politie nadat we contact hadden gehad met de procureur des Konings.'

Alsof het verlies van hun dochter op zich nog niet ondraaglijk genoeg was, werden de ouders ook nog geconfronteerd met roddels en verzinsels over hun gezin op sociale media, verspreid door klasgenoten van Maeva in doorzichtige pogingen om zichzelf van alle verantwoordelijkheid vrij te pleiten. Huiselijke problemen zouden de oorzaak zijn van Maeva's suicide. Intussen heeft de politie het familiale hoofdstuk in het onderzoek zonder gevolg afgesloten, en spitst het onderzoek zich alleen nog toe op pesterijen.

Cultuuromslag

Onderzoekster Catherine Van de Heyning benadrukt dat ook de zogenaamde tweede verspreiders – mensen die een wraakpornofilmje ontvangen en dat weer doorsturen – strafbaar zijn in België. 'De wet maakt geen onderscheid tussen hen en de oorspronkelijke verspreider', aldus de onderzoeker. 'Iedereen die een wraakpornofilmje ontvangt en vervolgens doorstuurt, pleegt een strafbaar feit. In theorie zou half Vlaanderen dus gestraft kunnen worden omdat ze de Eveline-filmpjes van de BV's hebben doorgestuurd.' Bovendien ligt de bewijslast in België bij de dader. Wie intieme beelden van anderen verspreidt, moet kunnen bewijzen dat hij of zij daarvoor expliciet toelating heeft gekregen.

Een veelvoorkomend probleem bij het daadwerkelijk vervolgen van daders, als slachtoffers al de moed vinden om bij de politie een klacht in te dienen, is bewijsmateriaal. 'Mijn belangrijkste advies aan slachtoffers van wraakporno is om zo veel mogelijk screenshots te nemen van de beelden die circuleren en van de beledigingen die je online te verduren krijgt', zegt Olivier Bogaert van de federale politie. 'Slachtoffers hebben vaak de neiging om die zo snel mogelijk te deleten. Ze komen dan wel een klacht indienen, maar zonder screenshots kunnen we ons geen goed beeld vormen van de beschadigingsoperatie die aan de gang is.'

Tegelijk leert de ervaring dat beelden doorgaans niet eeuwig circuleren. 'Het gaat vaak relatief snel weer liggen', zegt Van de Heyning. 'Veelal worden jongeren die het meemaken inderdaad enkele maanden gepest, maar vaak is het daarna voorbij. Dat is natuurlijk héél moeilijk om aan een tiener uit te leggen, want op dat moment is dat allesoverheersend, en op die leeftijd lijkt een maand een eeuwigheid. Maar de tijd dat je er nog jarenlang bij elke sollicitatie mee werd geconfronteerd, is voorbij. Hoe cru het ook klinkt: de buitenwereld vergeet die beelden sneller dan het slachtoffer.'

Er wacht politiediensten een heuse uitdaging om hun aanwezigheid op platforms waar naaktbeelden worden gedeeld op te voeren, al was het maar om te sensibiliseren. Momenteel is een groot deel van het internet immers het Wilde Westen. Jongeren lijken zich wel steeds vaker tegen wraakporno te wapenen. Met name door ervoor te zorgen dat beide partijen beelden van hun sextingpartner in hun bezit hebben, wordt gehoopt op een soort wederzijds afschrikkende effect. Van de Heyning benadrukt dat een betere vervolging sowieso geen wonderoplossing is. 'Een groot deel van de oplossing zal maatschappelijk zijn', voorspelt ze. 'Wie vandaag wraakporno verspreidt, wordt daar nauwelijks op aangesproken. Het moet duidelijk worden dat dit echt niet kan. Daders zouden sociaal in de ban moeten worden gedaan. En ook hier geldt de boodschap die bij #MeToo zo vaak wordt gebruikt: educate your sons.'

Lisa Geudens benadrukt dat ze met haar getuigenis niet op zoek is naar medelijden. 'Wat er met mij is gebeurd, is enorm kut en heel stom, maar ik heb niets verkeerd gedaan. Ik heb intieme beelden in vertrouwen naar iemand gestuurd, en die heeft daar misbruik van gemaakt. Het is zijn schuld. Ik heb niets gedaan waarover ik me moet schamen. Wat ik heb meegemaakt, maken duizenden jongeren elk jaar mee. Ik wil laten zien dat dit mijn leven niet bepaalt

* Lore is een schuilnaam.

Denk je aan zelfmoord en heb je behoefte aan een gesprek, dan kun je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be

DOOR HAN RENARD EN JEROEN ZUALLAERT - ILLUSTRATIE SERGE BAEKEN

Hij schreef voor wie níét wilde lezen

N Het Nieuwsblad - 16 Jun. 2021
Pagina 9

* Het Nieuwsblad : Limburg, Kortrijk-Waregem-Menen, Pajot-Brussel-Rand, Vlaamse Ardennen - Gentse Rand, Antwerpen, Oostende-Westhoek, Leuven-Hageland, Mechelen-Lier, Meetjesland - Leiestreek, Waasland, Roeselare-Tielt-Izegem, Kempen, Aan Gent gebonden, Brugge-Oostkust, Dender

Je móést hem lezen, om er een boekbespreking over te maken in het middelbaar. Maar vanaf de eerste bladzijde van een boek van Dirk Bracke ging er voor ontelbaar veel Vlaamse tieners plots een wereld open die ze niet kenden: die van drugs, aids, prostitutie of bendege geweld. Bracke, één van de meest succesvolle jeugdauteurs van Vlaanderen, is gisteren overleden na een slepende ziekte.

“Lezen sukt.” Dat vond regisseur Adil El Arbi toch. Tot hij in het tweede middelbaar van het Antwerpse Sint-Jan-Berchmanscollege een boekbespreking moest maken. Er stond zoals in elke klas in elke middelbare school destijds een boek van Dirk Bracke op de lijst. El Arbi koos Straks doet het geen pijn meer en las het in twee dagen uit. “Het verhaal had mij helemaal opgeslorpt.”

Zo is het gegaan bij ontelbaar veel Vlaamse tieners die op school een boek van Bracke voorgeschoteld kregen. Met tegenzin beginnen, en dan helemaal eraan verslingerd geraken. Door de onderwerpen - drugs, prostitutie, geweld, incest. Door de harde, directe schrijfstijl die sommige schokkende scènes voor altijd in je geheugen krasten. Bracke schuwde de controverse en maatschappelijke problemen niet: hij dook erin, ploos ze uit en schreef ze ongenadig neer.

“Hij bouwde een wereld op die hij tot in de details onderzocht had en zoog je meteen naar binnen”, zegt Hans Herbots. Nog een regisseur. Hij verfilmde in 2010 het boek Het engelenhuisen maakte er Bo van. “Ik schrok er zelf van hoeveel jongeren het verhaal kenden toen ik mijn verfilming maakte”, zegt Herbots. “Hij was echt een schrijver die de massa bereikte, vooral dan mensen die niet gewend waren om te lezen, of dat niet van plan waren.”

Gezondheidsproblemen

Bracke, die afkomstig was uit Stekene, schreef op 28 jaar tijd in totaal veertig boeken. Naar schatting verkocht hij er zo'n 800.000 exemplaren van. Hij kampte al een jaar met gezondheidsproblemen. Een paar maanden geleden had hij al bekendgemaakt dat hij het schrijven voor bekeken moest houden. “Een moeilijke beslissing”, zei hij zelf in februari. “Maar het lukt me niet meer om me lang te concentreren. Schrijven is uitgesloten nu.”

Bracke laat een vrouw en twee kinderen achter. Hij was nog aan het werk aan Chicago, maar die jeugdroman zal onafgewerkt blijven. Hij zal ook nooit de verfilming van Straks doet het geen pijn meerzien. Adil El Arbi was zo verslingerd aan dat boek, dat hij het volgend jaar gaat verfilmen. Eerder verfilmde hij samen met Bilal Fallah ook al Black.

“Hij vond dat schitterend”, zegt Herbots. “Hij was ontzettend trots dat hij ook op die manier zijn publiek kon aanspreken. Daar hechtte hij veel belang aan: hij trok heel vaak naar scholen om lezingen te geven. In de zaal zaten dan een pak verveelde pubers. En nadien waren ze allemaal overtuigd om te beginnen lezen.”

Tom Le Bacq